

NANG·NI SONSULNA KA·SABO.

RONALD WILLIAMSON

NANG·NI SONGSULNA KA·SABO

Kristian Janggi tanganiko altuae
ujatna segimin Ki·tap.

RONALD WILLIAMSON, M.A.

AGANCHENGANI.

A'chik Kristian Book Clubni gitamgipa ki'tap baksana on'chapgipa, **NANG·NI SONG·SULNA KA·SABO**, REV. Gilbert Marakni pe'skagimin ki'tap ong'a. United Society for Christian Literature, London, England, chingna **Key Book Series-o** Englishchi segimin, (Love Your Neighbour by Ronald Williamson M.A.) ki'tapko A'chikuona pe'skana on'ahani gimin chinga uamangko mitela.

Kristian janggi tangani, Isolni ka'saanina songsulna ka'saskae janggi tanganian ong'a ine iako poraigipa sakantian ma'sigen ine chingni ska aro namnika.

James M. Wood.

PE·SKAGIPANI AGANANI

“NANG·NI SONGSULNA KA·SABO,” ia ki·tapko segipa **Ronald Williamson M.A.**; Englandni **Didsbury Collegeo Professor** ong·achim. Ua 1957 oni 1961 bilsirangona **Africani Nigeriao, Missionary** ong·e **Immanuel College, Ibadano, Vice Principal** aro **Professor** ong·e kamko ka·aha. Ua **Niam Gitalko** ski·gipa ong·e, **Kristian** janggi tangani gimin ning·tue uigipa ong·achim.

A·chik Kristian Book Club ia ki·tapko pe·skana aro chapa ka·atna dakchakahani gimin anga kusi ong·a, aro mitelbea. Ian **Kristian** janggi tangani gimin, segipa ki·tap·rangoni nambatsranggipa kingsa ki·tap ong·a.

Ia ki·tap an·chingni **Mondolirangni Kristianrangna** bang·bea dakchakaniko on·gen ine anga bebera·a. **Kristian** nokanti ia ki·tapko ra·na aro poraina nanga. Maina iano, maikai **Kristianni** janggi tangani ong·na nanga, nok·dango maikai ka·sagrike janggi tangna nanga, **Kristian songdonggipa a·songo** maikai dongna nanga, aro maikai **Kristianrang** tangka paisako jakkalna nanga; iarang pilakni gimin seaha.

Iako pe'skaanio Mr. Pinsonath Momin, M.A., B.D. angko namen dakchakbeaha. Pe'skaaniko namdapate, type dokan baksa, chapa ka'na gita pilakkon tariaha. Uni ia dakchakani-rangna anga uko dingtangmancha mitela. Mr. Pinsonath Momin, Book Clubo pilak sea jotani-rangko aro gipin gipin sea jotanirangkoba namatna gisik nangbegipa ong'a. Uni ia kamo dongani gimin, an'ching rasong gnanggiparang ong'a ine aganna man'gen.

Pilak poraigiparangna Kristian janggi tang-anio, ia ki'tap dakchakani ong'gen ine ka'-donga.

Rev. Gilbert K. Marak.

Tura, Garo Hills, Assam.
December 1967

Ja pang Katarang.

Odai. I.	Jak.
Kristian Janggi Tangani gimin Niam Gitalo Maiko Agana ?	1—14.
Odai II.	
Kristian Janggi Tangani Ka'sae Janggi Tangani Ong'a.	15—28
Odai. III.	
Kristian Nokdang.	29—47
Odai. IV	
A'songo Kristian Janggi Tangani	48—67
Odai. V.	
Tangka Paisako Jakkalani.	62—71
Matchotatani.	72—7.

Odai I

Kristian Janggi Tangani Gimin Niam Gitalo Maiko Agana ?

Kristian janggi tangania mai? Uko mai dake ja·rikna nanga ? Indakgipa sing·anirangko Mondolio, Kristianrang, aro a·palo Kristian ong·gijagiparangba uina ske da·ororo sing·tokenga. Indakgipa sing·anirangko, ia ki·tapo aganchakna chinga joton ka·gen.

Iako Nama Katarango, Jisuni skianirango, chitirango aro Paulni skianirango pangchake aganchakgen. Indiba aganchakna skang adita ma·siatchengna nanganirang donga.

KristianJanggi tangani Niamko ja·rikani ong·ja :

Jisu Kristo an·tangni sninggiparangna mai somio, mai obostao, maiko dakna nanggen·chim, uarangni gimin niamrangko done ski·jahachim. Iani bidingo ua sastro skigiparang·oni namen dingtanggrikbeachim. Uamang (Rabbis) Niam Gitchamo agangimin Niam·rangna agreba bang·bea salantio janggi tanga·nina niamrangkoba dake gatdapachim. Indake

Jihudirang minganti dakgnirangna niamrangko dake donsoahachim.

Ia pilak skianirangoni Jisuni skianirang namen dingtanggrikbeachim. Jisuni skiani gitade, ia ka'mao on'gipa minggni ge'etanirango pilak niamrangko man'gopachim.

“Na'a nang'ni pilak ka'tongchi, aro nang'ni pilak janggichi, aro nang'ni pilak gisikchi, aro nang'ni pilak bilchi nang'ni Gitel Isolna ka'sabo.”

“Na'a an'tang songsulna an'tangna gitan ka'sabo.” (Mk. 12:23-34, Lk. 10:25-28, Mt. 22 : 34-40.)

Ia ge'etanirang Niam Gitchamoni ong'a ine nikgen. (Deut. 6:5, Levi 19:18) Ia ge'etanirang Isolna ka'sachina, aro songsulna ka'sae dakchina skiani ong'a. Aroba iarang, Isol mandeko maikai janggi tangatna namnikgenchim, aro maiko dakatna nangnikgenchim, pilakon an'chingna mesoka.

Oe, iarangan, Jisuni an'chingna on'gimin gital ge'etanirangba ong'a. Chongmot dake agangenchimode, iarangko ge'etanirang inebachana man'ja; maina, an'ching darangkoba saksasakgipinko ka'sachina ge'etna ba draatna

man'ja. Aroba, salantio janggi tanganina on'-gimin niam ine iarangko ra'naba man'ja. Indiba manderangni janggi tanganina pangchakani dake mesokanirangsan ong'bataia. Uni gimin dintang dintang somoio kamo, aro obostana krae ka'saaniko jakkalskana nanga. Indiba ka'saani kam maia ? Iako Jisu uiatna skaha ; uni gimin ua ka'sachakgipa Samaria Mandeni gimin toe skianiko on'aha. (Lk. 10:29-37.)

Kristian Bebera'ani Gita Nama Kamrangchi janggi jokna man'ja :

An'ching nama kamchi jokna man'ja ine Jisu an'chingna skiaha. Jihudirang indake chanchiachim; uamang Niam Gitchamni pilak ge'etanirangko chu'soke manigenchimode uamangko jokatna Isolko draatna man'gen. Indiba mande an'tangba niamrangko chu'soke manina man'skajachim. Maibakai, mande pilak niamrangko chu'soke manina man'genchimoba, an'tangko toromi ong'a ine gaora de'na a'bachengskaa. Indiba gaora de'ania, Isolni nikao pap ong'taiskaa. Gaora de'ania maikai Isolni nikao pap ong'a, uko Pharisi aro kajina gilgipani gimin Jisuni toe skianio rongtalemesoka. (Lk 18:9-14.) Uni uiani gita, ua Isolni Niamrangko maniaha. Ua antio changgni okimu chakachim, aro pilak gnangonikobak chikungni bak sako on'achim. Indiba ua

iarangko dakanichi Isolo pangchakgija an'tangni kamrango pangchake janggi jokna ka'dongachim. Indake an'tangko toromi ong'a ine mesokenba, sakgipinrangko chonikna a'bachengskaaha. Indiba kajina gilgipa, an'tangko papi ong'a ine uie, Isolo ka'sachakaniko bi'aha aro Pharisina bate Isolni namnikako man'e noktangchi re'angaha.

Paulni skia gita pilak manderangan papi-rang ong'a. "Maina Jihudirang aro Greekrang pilakan papni ning'o ong'a." "Toromi dongja saksamangba dongja; aro Isolni rasongko man'sokjaha." (Rom. 3.) Romrangna skanggipa odaio, Paul Jihudi ong'gijagipa manderangni paprangko mesoke seaha. Jihudi ong'gijagipa manderango, "pilak toromi ong'gijani gisik namgija, mikboka, miknenga, mikbua, mande so'ota, jegrika, tol'napa, aro namgija skaan gapa."

Indiba pile Romrangna gnigipa odaio, Jihudirang, Jihudi ong'gijagiparang gitan pap ka'giparang ong'achim ine Paul mesokaha. "Uni gimin O bichal ka'gipa mande, na'a jeba ong'bo, nangni pa'sikani gri; maina na'a sakgipinko bichal ka'on, na'a an'tangko matnanga; maina na'a bichal ka'gipaan apsanko dakronga.....aro O mande na'a indongarangko dakronggiparangko bichal, ka'gipa indiba

apsanrangko dakgipa na'a, Isolni bichaloni jokgen ine chanchiama ?" "Na'a Jihudi ine bimung mingako man'ode, aro Niamo pangchakode, aro Isolo rasong chaode, aro niamoniko skianiko man'e uni namnikaniko uiode, aro dingtangako nie uiode; aro niamo uiani aro bebeni bimangko man'e, an'tangko mikgri-rangko dilgipa, andalao donggiparangna seng'a, gisik griako uiatgipa, bi'sarangna skigipa ong'a ine bebera'ode, indide gipinna skigipa na'a, na'a an'tangna skijama? Cha'ujachina aganprakgipa na'a, na'a cha'uama? Tilekjachina agangipa na'a, na'a tilekama? Mite dakaniko mitchigipa na'a, na'a mite nokoniko cha'uama? Niamo rasong cha'gipa na'a, na'a niamko be'achi Isolko mande ra'gija dakama? Maina jedake sea gnang, Isolni bimung na'simangchi gipin jatrangni gisepo kal'stapako man'a." (Rom. 2:1-3, 17-27.)

Da'o Romrangna gitamgipa odaioniko niskaode nikgen; Jihudirang aro Greekrang pilakan papirang ong'a. "Toromi dongja, saksamangba dongja; uigipa dongja, Isolko am-gipa dongja; pilakan ekangaha, uamang mamungnaba namgijagipa ong'chimaha. Rinok rinok dakgipa dongja, saksamangba dongja. Uamangni gitokbu ogimin gopram ong'a, uamangni srerangchi, uamang tol'napaha. Asprangni bisi uamangni kuchilni ning'o gnang.

Uamangni ku'siko sao on'a, aro ku'sian gapa. Uamangni ja'arang an'chi ong'atna gong'raka. Uamangni ramarango gimara aro duk gnang, aro tom'tomani ramako uamang uijaha. Uamangni mikronni mikkango Isolna kenani gri." Paulni bebera'a gita, ia Niam Gitchamni kata-rang Jihudirangna aro Gipin manderangnaba ong'a. Iachi Paul, pilak manderangan Isolna pap ka'aha ine mesoka.

Uandaken, an'ching pilakan papirang ong'ahani gimin, gital aro nambata janggi tanganio tangna bilko man'na gita, paprangoni kema watako man'chengna nangchongmota. Paul, iako ma'sisrangaha je papi mande an'tangni nama kamrangchi Isolni jokataniko man'chongmotjawa. An'ching janggi jokna Isolni ka'sachakao pangchakna nangchongmota. An'ching uo pangchake bebera'on Isol pilak paprangko kema ka'na ama. Isolni ka'sachakanichisan mangmang an'ching jokataniko man'na ama, aro uni ka'sachakaniko man'na Uo bebera'na nanga. Pilakba nama kamchi Isol baksa meligrikna man'jawa aro uchi Isolko kusi ong'atna man'jawa. Indiba mande, "Jisu Kristoo piokachi indinari toromi inako man'a." Rom. 3:24. Mande tom'tomaniko an'tangni kamarichi man'ja, indiba bebera'achi, toromi chanako man'enba Gitel Jisu Kristochisa man'a.

Uni gimin an'chingni bebera'a, janapbagimin Pharisini bebera'ani gita ong'na nangja. Krara Kristian janggi tanganio tanggenchimoba, mande an'tango rasong chana man'ja. Mandeni janggi tangania a'bachengaoni bon'kamaona Isolni ka'sao pangchake janggi tangani ong'a. Aro minggipin an'chingni uina nangania, mande papi ong'ani gimin ua papo ga'akronga. Indiba, ua pil'taitai Isolni kema ka'aniko man'na nanga. Uni gimin Isolni namnikako an'tangni nama kamrangchi man'na mande ka'dongna amja, aro Isolni jokataniko brena ba srena man'ja. Iako aganon, mande nama kamko dakna nangja ine miksongjaenga. Indiba Isolni ka'saako damchi brena man'ja iakosa aganenga. Uni ka'saaniko an'chingna indinari on'aha.

Kristian Janggi tangani Mondolini kamrangko ka'aiani Ong'ja :

Jisuni skiani gita Kristian janggi tanganio Mondolini kamrangko ka'anina bate mandeni gisik ka'tongko nina nangbata. Mandeni pilak namgija kamrang, uni gisiko chanchianirangko chu'sokatasan ong'a. Manderangni nikao an'chingni namgija kamrang parak ong'gijani gimin an'ching pap dongja ine aganna man'ja. Jisu agana, me'chikko namgijana miksonge nigipa mande an'tang ka'tongo un baksa tilekmanaha. Aroba Jisu indake agantaia, mande-

skako ka'onanganian so'otamung apsan namgi-jani ong'a.

An'chingni srik-mitino chanchianirang aro skanirang an'chingni bewalchongmotko mesoka. Bang'a changon, manderang an'chingni kamrangko nie, an'ching mai dakgipa mande ong'a aganronga, indiba, an'ching uamangni chanchia gita ong'rongbreja. Indake ong'genchimota, an'ching maidakgipa manderang ong'chongmota Isol uia. Mesokani gita, an'ching manderangni nikao, Mondolini namgipa memberang ong'ainaba donga, indiba an'chingni gisikode torom ong'gija bebera'anirang dongkunaba donga. Iaranko ripengskarangna aro mandeskarangna dongnue rakina man'ainaba donga, indiba indakgipa kam aro chanchianirangko Isolna dongnuna man'chongmotja. Indakgipa an'chingni gisiko chanchianirang aro skanirang bon'kamao an'ching mai dakgipa manderang ong'achim parakatgen.

Kristian Janggi Tangani Jisuko Ja'rikani ong'a :

Jisu Kristo a'gilsako kam ka'na a'bachengon, Isolni Nama Katako aganprake inaha, "Sal chu'sokaha aro Isolni Songnok sepangaha; na'simang gisik pil'bo aro Nama Katako bebera'bo." (Mk 1:15.) Uni re'banichi uamangni ruuta bilsirangna nichaksoenggipa Isolni Songnok chu'sokaha. Ua aiao inmangipa

kamrangko ka'e manderangna Isolni bilko mesokaha. Ua ma'manti sagiparangko an'sengataha, kanarangko nikataha, korarangko re'ataha, aro sigiminrangkoba tangchaataha. Iarangsang on'ajjaha, indiba ua manderangni janggi tanganiko gital on'ataha. Kajina gilgipa Zakkeus, Jisuko grongahaoa uni janggi tangani dingtang on'srangaha, aro jerangoniko onia ka'e ra'manahachim, uamangna chang bri on'pilna ku'rachakaha. Ua apsan bilchin, Jisu konchiritamrangkoba rongtalataha aro uamangna gital janggi tanganikoba on'aha. Apsan dake bebera'giparangona Gisik Rongtalgipa re'bahaoa uamangba aiao in-mangipa bilrangko man'aha. Uandaken chasongantion, pilak Jisuko ja'rikgiparang ua Gisik Rongtalgipani bilchi, gital songnokni janggi tanganio tangna bilko man'aha. Jisuko ja'rike janggi tanganian Isolni songnoko Kristianrangni gital janggi tangani ong'a.

Kristoko an'chingni dilgipa Dake Ra'na Nanga.

Nama Katarango (Mati Mark, aro Luk) Jisuni skianirangko mongsongbate, A'brio Skianirangko (Mt.5-7.) chanchie poraina nanga. Indiba an'chingni janggi tanganio an'chingni ja'rikna nanggna Jisuni janggi tanganian ong'a. Jisu songrangona re'roroe nama katarangkosan skiaiaha ong'jaha indiba, nama kamrangkoba ka'e mesokaha. Ibrirangna sea chitio an'ching

ia katarangko nika: "Ua mande ong'e pilakni gimin an'ching gita dakmajoako man'aha, indiba pap gri janggi tangaha." Ibri. 4:15. An'chingni janggi tanganio jajaanirang dongenchimode Nama Katarango Jisuni skianirangko gisik ra'na nanga.

Kristianrang Jisuko uamangni Jokatgipa dake ra'na Nanga.

An'ching Jisuko ja'rikon uni nama kamrangko nike ja'rikaiasan ong'ja. Indiba an'chingni uko ja'rikania, uni janggitangko on'chake an'chingko jokatahani giminsa ong'a. Ua a'gilsakona mande ong'e re'baaha. "Ua Kata be'en pilaha aro ka'sara aro bebean gape an'chingni gisepo dongaha." (Joh. 1:14.) Paul Philippirangna odai gnigipao ku'patie seaha, "An'ching gisik rongtalachi an'tangna bate gipinko nambata nike, an'tangnina miksong-gija sakgipinna chanchina nanga. Kristo Jisuo ia je gisik gnangchim ua na'simangoba ong'china. Maina nibo, ua nokkolni bimangko ra'e mande gita ong'e ua an'tangko algriat-aha, aro chisolo siaona kingking ge'etako ra'e an'tangko onataha."

Jisu Kristoni janggi tanganian Kristian janggi tanganina pangchake ja'rikani ong'a ine Paul an'chingna rongtalbeen skiaha. Ua a'gilsakona re'bae, manderangna ka'saani kamrangko dake,

aro bon·kamao uamangna chisolo janggitangko on·chake, ua Isolni ka·saaniko mandena para·pe·aha. Da·o a·gilsak Jisuchi jokatako man·aha.

Kristian janggi tangania, Kristoni ka·saao rongtalatgimin janggi tangani ong·a. Jisu Kristoko an·chingni Jokatgipa ine bebera·e, an·ching janggi jokaniko man·a. An·ching Kristochi jokatako man·ahani gimin Isolko mitele janggi tangna nanga. Iana agreba, an·ching uko rasong chaatna aro una dangdike on·na nanga. Iani giminsa Paul an·chingna indake skiaha, “Uni gimin jongadarang, Isolni ka·sachakachi anga na·simangko molmola, na·simangni be·enrangko tanggipa boli, rongtala, Isolni namnikgni gita on·bo; ua na·simangni kraa olakiani ong·a. Aro ia a·gilsak gita ong·panabe, indiba, na·simang Isolni namnik·ako, ua namgipa aro namnikgni, aro chu·sokgipako, nie uina gita gisikni gital dakachi bimang dingtang ong·bo”. Rom· 12:1-2.

Kristoan an·chingni Jokatgipa Ong·a :

Paul Kristian bebera·giparangni Kristoo janggi tangani gimin serongbatachim. Uni skiani gita, Kristian janggi tanganiara bebera·giparangni saksa sakgipin baksa aro Kristo baksa bakrime janggi tangani ong·a. Kristianrang an·tangtangni uanio pangchake janggi tangja,

uamang Kristoko ja·rike janggi tange, Kristoni chu·sokgipa janggi tanganiko tanggipa ong'a.

Namgija janggi tangani bewalrangko gale, gital nama janggi tanganio tangon an·chingba aganna ama, "Angko bilakatgipao anga pilakon dakna ama." An·ching Kristoni jokatniko man·ahani gimin, uo chu·sokgiparang ong'e janggi tanggiparang ong'aha. An·tangni indakgipa janggi tangani gimin Paul mande-rangna saki on'a, "Angade tanggipa ong'jaha, indiba Kristo ango tanga." Paulni skia gita an·ching Kristoo janggi tangode mande an·tangko namgijaoniko rakina bilko man'na ama. (I Kor. 5:17, Phil. 4:13, II Kor. 2:14, Rom. 6:7-8, Gal. 2:20, aro Rom. 6:14.)

Paulni janapronggimin gita, minggipin dake agangenchimode Kristian janggi tanganiara Gisik Rongtalgipani bilchi ong'a. Jisu an·tangni sninggiparangna Gisik Rongtalgipako watatna ku·rachakaha; je gisikan uamangko dakchakgenchim, ka·dimeatgenchim aro jakgitel-atgenchim. Uni·gimin Kristianrang gisikchi janggi tanggiparang ong'e, be·enni gita janggi tanggiparang ong'jaha. An·chingni bilgriani-rango Gisik Rongtalgipani bilchi, an·ching bilakatako man'a. Indake an·chingni pilak nama kamrangan Gisik Rongtalgipaoni ong'a.

(Gal. 5:25, Eph. 3:16, Rom. 8:9, 26, I Kor, 3:16, 12:4-11.)

Kristian janggi tangania Isolni ka'saani-chisa ong'a. Uni gimin an'chingni pilak rokom gital janggi tanganio, an'ching Paul gita agann'a nangaigen, "Isolni ka'saachi ong'a." (I Kor. 15:10.) Ua an'tangde mamungkoba dakna amja ine uiaha. Uni janggi tanganio pilak nama kamko chu'sokatgipa Isolsa ong'a.

Iako aganon, Kristian janggi tanganio nama kamko dakna biap dongja ine mangsongjaenga. Kristianrango nama kam dongna nanga, indiba nama kamchi an'ching janggi jokaniko man'ja. Paul, mande an'tangko jokatna bil gri ine nikaha, indiba janggi jokani Kristochisa ong'a.

TALATDAPANI

Nama Katarango, Jisuni skianirangko an'ching poraion, manderangni salanti janggi tanganio nikronggipa kamrangko mesoke ua skiaha ine nika. Uni ia skianirang, gipin dal'gipa skigiparangni skiaoni dingtangsrangachim. Indake ua Isolni ka'saa aro simsakaniko ma'siatna gita, Gimagimin Mesko toe skiaha. Salgini Songnokni ning'tuako uiatna gita, Bit-chil Satgipako toe skiaha. An'chingko chak'-

chikna nangani gimin uiatna gita, saksu mandeni nateng samsako satkapo dokgipana samgipinko an'pile on'gipakosa mesoke skiaha. Songsul noksul ka'sagrike janggi tangani gimin uiatna gita, Ka'sachakgipa Samaria Mandeko toe skiaha. Kristian ka'sagrike janggi tanganio Ka'sachakgipa Samaria mandeni ong'a obostao an'ching ong'janaba donga, indiba sakoba dakchakna nangani ong'on ia Ka'sachakgipa Samaria Mandeni golpooniko an'ching skie ra'na man'a. Jisuni gipin skianirangba uagitan an'chingni skie ra'anina ong'a.

Odai II

KRISTIAN JANGGI TANGANI KA·SAE JANGGI TANGANI ONG·A

Kristian janggi tanganio pilak kaman ka·sachi chu'sokatani ong'na nanga. Nokdangni janggi tanganio, ba a'palni kamko ka'anio, ba ripengskarang baksa roa choanio, ka'saa dongna nanga. Ia chongipa ki'tapo iarang pilakni gimin agana amjawa. Indiba nokdangni janggi tanganio maikai ka'sagrike janggi tangna nanga, a'songo songdongpaanio maikai nangrimgrike janggi tangna nanga, aro tangka paisako maikai simsakejakkalna nanga, iarangni gimin agangen. Pilakna skang, ka'saa mai? iani gimin chan-chichengna.

Niam Gitalo, Ka'saan a'gilsako dal·bat sranggipa ong'a ine rongtalen mesoka. Jedake Paul, skanggipa Korintheta odai 13 gipao mesokaha. "Anga manderangni aro sagre-rangni ku'sikko aganoba, indiba angni ka'sara dongjaode, anga gam·gipa pitol ba gam·gipa kakwa ong'aha. Aro anga katchinikaniko man·oba aro pilak ning·tuaniko aro pilak uianiko

uioba, aro a·brirangko jitatna anga pilak bebera·ako man·oba, indiba angni ka·sara dongjaode anga mamung ong·ja. Aro anga angni pilak gamko alduna on·oba, aro so·a man·china anga angni be·enko on·oba indiba angni ka·sara dongjaode, angni mamung namgni dongja.

Ka·sara, chakchika, rinok rinok daka, ka·sara miknengja, gaora de·ja, gangbingja, nito·gija dakja, an·tangnirangko am·ja, ka·onangja, namgijako chanja, torom ong·gijanio katchaja, bebeo katchaa, pilakkon chaka, pilakkon bebera·a, pilakon ka·donga aro pilakkon chakchika.

Ka·sara pangnaba tipja, indiba katchinik·anirang dongoba uarang bongen, ku·sikrang dongoba uarang chon·gen, uiani dongoba uarang bon·gen. Indibada·o bebera·a, ka·donga, ka·sara' ia minggitam donga aro iarangoni ka·saan dal·batgipa ong·a."

Iano Paul ka·saan dal·batgipa ong·a ine mesoka, aro an·ching salanti janggi tanganio ka·sagrike dongna nanga. Ua sastro skina changbegipa ong·naba donga, ua uibegipa ong·naba donga, aro uo kimkim bebera·ani dongnaba donga, ua jaksramgipa ong·naba donga aro bebera·atangna janggitangko on·na

amnaba donga, indiba iarangoni mingsaba
ka'saani gita ong'ja.

An'chingni sastro skina changani, aganna
sapani, uiani, kimkim bebera'ani, jaksramani,
ba bebera'atangna siani, ka'saa gri mamungba
ong'ja. Iarang pilakan gamchata, aro namgni
ong'a, indiba ka'saa pangnaba tipja.

Jisuni agana gita, ka'sae janggi tanganiara
Isol gita chacha ong'ani ong'a. Uni bichal
salni gimin toe aganania, uamangni ka'saani-
rangni gimin mesrangko dobokrangoniko ma-
ekataha. A'gilsak a'bachengantaltal Isolni
songnokko man'rikgnigipa manderang, ia-
mangan ong'a. Uamang okkrigiparangna
cha'na on'aha, ringna sikkigiparangna ringna
on'aha, agitalrangko nokchakaha, naganderang-
ko ganatchinataha, sagiparangko aro patok-
ogiparangko nina re'baaha. Oe, Isolni nika-
nio ka'saani kamrangna agre nambatgipa gipin
grichim. Uni gimin mandeni janggi tangania,
mandeskana simsakanian nambatgipa kam
ong'a.

Indide Kristian ka'saania mai? Niam
Gitalo, chongmotan, dingtangmancha Jisuni
siao, aro Paulni chitirango ka'saa mai uko
indake talata.

Ka'saa kamchi mesokani ong'a :

An'ching sanaba ka'saa ine aganode, una ka'sachakanisan ong'ajja indiba uko dakchakna maikoba dakna nanga. An'chingni ka'saaniko kamchi mesokna nanga, uasa chongmotgipa ka'saa ong'a.

Ka'sachakgipa Samaria Mandeni gimin Jisuni toe skianiko an'ching pilakan uia. Ka'sachakgipa Samaria Mande dokprete ra'giparangni gisepo sinasienggipa mandena ka'sachakmangmangaijaha, aro ka'sachakani katarangko agane somoiko re'ataijaha, Indiba una dakchakaha. Ua uko aldaona rimangaha, aro uko name sanchina paisako on'aha. (Lk. 10:27-37.)

Paulni skianoba, ka'saani dongode, kamchi ka'saaniko mesokna nanga. Ka'saa songsulna oniako dakani ong'ja, batesa pilak mandena mongsongbate beber'ani ma'drangna namako dakani ong'a. Kristoni an'chingna ka'saaniko salanti an'chingni janggi tanganio sakgipinrangna mesokna nanga.

An'ching maikai Jisu Kristoni ka'saako mesokgen ? Dal'dalgipa songjinmarango bang'a kangal aro duk man'gipa manderang, nok gri, jam gri, cha'ani ringani gri, bi'ame janggi tanggiparangsang ong'a. Indakgipa man-

derang baksa an'ching dongpaon, maikai Kristian ka'saako uamangna mesokgen ? Beben an'ching uamangna Kristian ka'saako mesokna paisarangko on'a nanga, indiba uan chu'ongja. Kristian ka'saa chongmotko mesokna gita, an'ching uamangna janggi tanganio, jakgitele cholina man'na gita cholrangko dake on'na nanga. Mesokani gita, uamangna ma'chakani nokrangko rike on'china sorkariko an'ching mol'molna man'a. Ia ma'chakram biapo uamangko kam ka'atna aro kam skina man'genchim. Beben, iarangko dakatna gita, an'ching bang'bata kajinarangko on'na nang-naba donga, indiba ripengskana dakgn kaman ong'chongmota.

Oe, indakgipa ka'saani kamrangchin, an'ching an'tangtangko, salgio donggipa Paani dedrang chongmot ong'a ine mesoka. Maina ua uni ka'saako pilak manderangna apsan dakachi mesoka. Maina ua namgija aro namgiparangna salko naata aro toromi aro toromi ong'gijagiparangna mikkako waata. Aroba, ua, "A'gilsakna inditan ka'saaha, ua an'tangni depanteko on'jok maikai uo bebera-gipa sakanti gimagija jringjrotni janggiko man'gen." Joh. 3:16.

Ka'sara gisikosan ong'na nangja ine aganon, gisiko ka'saa dongna nangja ine mangsongja.

Chongmotgipa ka'saani ka'tongoni ong'baa. Maina nibo, Ka'sachakgipa Samariani Mande, Jerusalemoni Jerikoona ong'onanggipa sinasienggipa mandeko niko, "Uko nike ka'sachakaha." (Lk. 10:33) Uni ka'sachakani gisiksa ua mandeko dakchakna draataha. Badiaba kamal aro Levi mandeba ua sinasienggipa mandeko nikangahachim, indioba uamang uko gelangaha, maina uamango ka'saani gisik dongjachim. Ka'sae dakani kamrang, ka'saninggipa ka'tongranganisa ong'baa. An'chingni ka'tongrango ka'saani gisik dongjaosa, an'ching ua kamal aro Levi mande gita gipinchi an'pile katna man'a.

Ka'saa Gipinni gimin Chanchichenga :

An'chingni ka'tongo ka'saani dongode, an'ching an'tangtangnasan chanchiaijawa, Indake an'chingni namnikako sakgipinrangni an'chingna dakakosan an'jawa, indiba uamangni an'chingna ka'sae dakaniko nichakgija, an'ching uamangna ka'sachakgenchim. Sakgipinrangni man'anirangko nike, man'pana sike an'ching uarangna mikbokjawachim, ba an'chingni dakgimin kamrangna rasong dake gaora de'jawachim. Gipin manderangna bate an'tangtangko nam-bata ineba an'ching chanchijawachim. Aroba, sakgipinrangko an'chingni kam aro katachi gisik saatjana simsakgenchim. An'ching iako gisik ra'na nangen. Kasara an'tangni namnik-

akosan chu·sokatani ong·ja. Gipin mande-
rangni daka kamrangna ka'onangninggipa ong·-
jana an'ching joton ka'na nanga. An'chingni
namnikgijagipa manderangko uamangni nam-
gija kamrangna, a'jak sokna chinge dongna
nangja. (I Kor. 13 ko poraitaibo.)

An'chingni ka'tongo ka'saa dongode, saoba
an'chingko gisik saatoba gualna man'a. An'-
ching an'tangtango je gitaba dukrang bang'bo,
indiba an'chingo sakgipinrangna ka'saani gisik
dongode uamangni dukrangko chakrimpana
ama. Bilakgiparang ong'e an'ching bilgrigipa-
rangni balrangko ripechakna ama. (Gal. 6:2
Phil.4:14, Rom.15:1.)

Ka'saani Kam ari dongja :

An'ching sanaba ka'saode mamung dakeba
chu'onge ka'saaha ine agana man'jawa. Jisuni
agana gita, ka saara mail sana begal sikako
man'o mail gniko kusi ong'e re'angaha gita
ong'a Aroba, an'chingo ka'saa dongode,,
sakoba dakchakani ong'on ari donsona man'ja
Manderangni an'chingko badita dakchakgen
ine ka'dongsoachim, uko dakan baksa, nang-
dapaniko nikode, an'ching dakchakangkugen.

Jisuni skia gita, Isolni ka'sara, Branggipa
Depantenigolpoo agangimin pagipa gita ong'a.
Branggipa Depante gualatangko nikpilaha. Ua

noktangona re·pilangoba, pagipani uko nokol-rangoni saksako gita jakkalanina agre mamung gipin ka·dongani dongjahachim. Indiba uni pagipa uni indake dakani pal mande ra·ako man·na kragipa sokgipako gita nokchaksoaha, aro uko depante ine chankuaha.

An·chingni ka·saani indakgipa ka·saani ong·na nanga. Kristian master, man·gipa chatro ba man·gijagipa chatroko skina bang-bata kontrangko ra·dape skion, uni ra·dapgipa kontrangko chanrongja. Ua gitan Kristian ma·gipaba indakeaganja, anga angni dedrangko salo dongimin kontrangnasan nirok sandiaigen. An·chingo Kristian ka·saa dongode je gita man·a dakchakaniko on·gen.

Ka·sara kema ka·na ari donja :

Nama Katarangko an·ching poraion Jisu manderangni paprangko kema ka·ronga ine an·ching nika. Beben, an·ching Jisu gita dakna man·ja. Indiba mandeskarang an·chingna maiba namgijako dake gisik saatode an·ching uamangko kema ka·na joton ka·na nangchongmota.

Changsao Pitor Jisuo sing·aha. "O Gitel, angni jongada angni kosako papko dakode anga uko basik chang watgen ?" (Mt. 18:12-22.) Uamangni kema ka·rongbewal, chang gitam

ong'ani gimin, Pitor, chang sni kema ka'ode chu'onginok ine chanchiachim. Indiba Jisu Pitorna aganaha, chang sni ong'ja,, "sni chang sot sni kema ka'nananga." Ia Jisuni aganani miksonga, an'chingni kema ka'ani sima dongja ine ong'achim. Aroba, an'ching Gitelni Bi'anio, iako nika; an'ching kema ka'ako man'na gita sakgipinrangko kema ka'na nanga. (Mt. 6:12, LK.11:4.)

Sakoba kema ka'na nangon kema ka'ani altua ong'ja ine an'ching nika. Uamangni namgija kamrangko an'ching altuae gualna aro ritchege agane bon'atna man'ja. Isol mandeni namgija papko kema ka'na aro mandeko an'tang baksa nangrimataina nangon, Jisu Kristoni Gathsemane bario duk chakachi aro uni chisolo siachisa man'ahachim. Uni gimin Jisuko ja'rikgipa manderangba una namgijako dakgipa mandeko kema ka'na altuani ong'ja. Indiba, namgijako dakgipa mandeko ka'onange mitchigija uko kema watna aro una ka'sana joton ka'na nangchongmota. Isol an'chingko bang'en kema ka'aha, uandake an'chingba sakgipinrangko kema ka'skana nanga.

Paul an'chingna indake ku'patiaha, "Sak-sani kosako saksa matnanganiko man'ode chakchikgrikbo, aro watgrikbo. Jedake Gitel na'simangko wataha, uandake na'simangba

dakbo. “(Kol.3:13.) Jisu Chisololo datkapako man'on, an'tangko so'otgiparangko kem ka'aha, aro uamangna bi'chakaha, “O Apa, iamangko kema kabo; maina, maiko dakenga uko uamang uija.” (LK. 23-34.) Basakoba manderang, sakgipinrangko duk on'a aro uamangna namgijako daka, maina an'tangtangni namgija kamko uamang ma'sijachim. Uni gimin saoba an'chingna maiba namgijako dakon, uko kema ka'na an'ching tarikame dongna nanga. An'ching pangnan namgijako namachi amna joton ka'na nanga. Saniba, namgija kamna namgija kamko dakskana chanchigija, nangrigmrike tom'tome dongna joton ka'na nanga.

Maina, ka'sara, “torom ong'gijanio katchaja, indiba bebeo katchaa pilakkon chaka, pilakkon bebera'a, pilakon ka'donga, aro pilakon chakchika.” (I. Kor. (13:/6-7.)

Ka'saani Ari Dongja :

Jisu agana je, ua dangdike on'aniko man'na re'baja, indiba dongdike on'na re'baa. Ua bang'bata somoikon, manderangni chonnika man'gipa aro mitchia man'gipa manderang baksa re'ataha. Indake ua kajina gilgiparang aro papirang baksa cha'rim ringrimaha. Una agreba ua manderangni mitchia man'gipa konchi cha'giparangkoba an'sengataha.

Uni bonkamgipa walo sninggiparang baksa watchangani Alaniko manina damsan chimong-oa, ua ba'ra siksako ra'e an'tangan chakol gita sninggiparangni ja'arangko ja'suataha. (Joh. 13:1-11.) Chisolo duk chake sinasiani somoioba an.tangni namgija dakgimin kamrangni a'sel chisolo datkapako man'gipa cha'unaba ka'saani katako aganengpitichim. (Lk. 23:43).

Da'alo Jisuko ja'rikgipa sakanti ugita ong'na joton ka'na nanga. An'tangko gipin rangna nambata ine chanchigija ua sontolgipa ong'na nangchongmota. Je gitaba kangal ba mitchiako man'gipa manderang ong'ja maina, dakchakaniko nangenggiparangna chonbegipa kamrang ong'oba dakchakaniko on'na kusi ong'gipa ong'na nanga. Kangal, skia man'gijagipa konchi cha'gipa aro mitchia man'e galchipgiminrangko chonnikna nangchongmotja. Batesa indakgipa manderangni namgipa ripengrang ong'e maiba dakchakaniko on'na man'ode dakchakaniko on'na nangchomota. Jisuni ia katako an'ching gisik ra'na nangchongmota: "Ia jongadarangni chonbatgipa saksana, uandake badita dakaha, angnan dakaha." (Mt. 25:4.)

Ka'saao Bobil Dakani Gri

An'tangtangni sepanggipa bakdrang aro ma'drangnasa ka'sana nanga ine a'ching chan-

chironga. An'ching jattang aro manderangna
simsakna sikbatronga. Jihudirangba indaken
dakrongachim. Uamang songsulna ka'sana
aro dakchakna nanga ine chanchia; indiba,
"songsul" ine aganon, Jihudi mande skakosan
uamang miksongaiachim.

Kristian ka'saani ari dongja. Kristianna jat
aro ma'mal dongja. Pilakan jongska adatang-
rang ong'tokaia. Saksa niamko uigipa Jihudi
Jisuo songsul katani miksonganiko sing'aha.
Unon ua Ka'sachakgipa Samaria Mandeni
golpoko agane on'aha. Ua kamal aro Levi
mandeni ka'tongo songsulna ka'saani gisik
dongjachim. Uni giminsa uamang sinasieng-
gipa mandeko gele katangaha. Samaria mande
Jat gipin ong'achim. Indiba uni ka'tongo
ka'saani dongachim. Indaken ua duko ga-
akenggipa mandeko dakchakaha. Ka'saa dong-
ode, jatsa jatgipinni gisepo je mitchigrikani ba
champenggrikani donggenchimoba, uarangko
chanja.

Uni gimin Jisuni an'chingna skiani gita,
dakchakaniko nangenggipa mandean aro jena
dakchakaniko an'ching on'na man'genchim,
uan an'chingni songsul ong'a. Indake Kris-
tianrangna ma'drang chanani aro jat baseani
dongna nangja. An'ching Kristianrango chong-
motgipa ka'saa dongode, an'ching ma'drang

hisape, jat chane, namgniko dakna chanchija-wachim. Ma·drangnasan chanchie, jat skakosan nie agansrangode gipinko chonnikna skani aro uamangna chanchina skani gisik dongkuenga dipet an·tangko Kristian chongmot ine mingna man·jawa.

Indiba indake ong·ani gimin an·ching nok-tangna ma·drangna jatskana ka·sana nangani dongjaha ia ong·ja. Iako aganani miksonga, an·ching noktangna, madrangna aro jatrangna badita ka·sagenchim aro simsakna sikgenchim, pilak gipinrangnaba apsan ka·sana aro sim-sakna nanga. Ia ka·sachakgipa Samaria Mande dakchakaniko nangenggipa badiaba mandeko ramao re·grongeaha, (haida uni uigipa mande-chimkon), jeba ong·bo, ua uko dakchakaha.

An·chingni ka·sae dakchakaniko nangeng-gipa manderangko chel·achiko am·ena nang-janaba donga; uamang an·chingni nokdangon, ba ma·drangon ba noksulon ba a·sulon ba badiaba kam ka·rimskagiparangni gisepon dongnaba donga. An·chingni Mondolirango basakoba indakgipa manderangkoba nika, uamang gipin Mondolini manderang baksa nangrimaniko daka, indiba Mondolitangode memberskarang baksa nangrimrike kam ka·na man·ja. Indakgipa manderangko nama ine agana man·jawa.

Ka'sara bobil ong'grike donganikoba gimaata. An'chingko saoba mitchiode, mitchigipako nangja ine an'ching chanchironga. An'chingko chonnikode chonnikgipako chonnikskana nanga ine an'ching chanchironga, indiba, chongmotgipa ka'saani indake ong'ja. Maina an'ching bobilrangna ka'sana nanga, aro an'chingko mitchigiparangna namgniko dakna nanga inesa Jisude aganskaa. Aroba, ua agantaia, an'chingko sao on'giparangna patina nanga, aro an'chingko chonnikgiparangna bi'chakna nanga. Saoba jakrani natengko satkapode, nateng samgipinkoba an'pile on'na nanga, saoba cholako ra'sekna skode ba'ra chinaniko una on'atna nanga.

A'gilsako janggi tangmitingo Jisu an'tangan iarangko dake mesokangaha. Nibo, uko rim'aha, sasti on'aha, aro chisolo datkape so'otaha. Indiba, an'tangko so'otaona galongiparangko ua a'jak sokjaha, batesa ua uamangna janggitangko on'chakaha. Uni gimin an'chingba Jisuni ja'rikgiparang ong'e an'chingko matnangiparangko aro duko galongiparangko matnangani pal uamangna ka'sana aro bi'chakna nanga. Beben, an'chingni uamangna ka'saniko uamang ma'sijanaba donga. Indiba, an'ching iako uia, ka'saachi amgija mamungba dongja.

Odai III

KRISTIAN NOKDANG

Nama Katarango manderangni Jisuona re:bae jik kimani aro jik galani gimin sing'e niako an'ching nika. Ua aganaha, bia ka'ania Isolni dongimin niam ong'a. Indake A'bàchenga odai I aro odai II gipao Isolnia katarangko nika. "Dakchengaonin me'asa aro me'chik dake ua uamangko dakaha. Iani gimin mande an'tang ma'ako aro paako watgen, aro uamang sakgni be'ensan ong'gen. Uamang sakgni ong'jaha, indiba, be'ensan."

Indake bia ka'ani me'a aro me'chikna Isolni dongimin niam ong'a. Bia ka'achi me'a aro me'chik damsan donge ka'sagrikna aro dakchakgrikna man'a. Uamang nanga gita aro kraa gita an'tangtangni be'enni skako chu'sokate katcharimna man'a aro iachi nokdangko dake dedrangna simsakanirangko on'na man'a.

Mitam manderang bia ka'manoba be'enni skako chu'sokatna kratchanikani donga. Indiba indake kratcha'na nangani dongja. Bia ka'e jik aro seni gisepo be'enni gita nang

rimania, bia ka'anina Isolni dongimin niamko chu'sokatani ong'a. Janapbagimin Jisuni kata-oba, iani gimin, Jisuni mamung kratcha'ani grian parake agananiko an'ching nikbaaha. Aroba, ua an'tangba Kanao bia ka'anio dong-paachim.

Korinthia Mondolina Paulni sea chitio ua iako janapaha. Isolni bia ka'aniko niam gita chu'sokatchina donani a'sela, jedakode me'a aro me'chik, jik aro se ong'e be'enni skako krae chu'sokatna man'gen indake ong'achim. Bia ka'e janggi tanganichi an'tangtangko krae janggi tanganio rakina dakchakbatani ong'a. Uni gimin jik aro seni gisepo be'enni gita nangrime skako chu'sokatani nama aro kraa. Jikgipa be'enni skako chu'sokatna nangnike am'engon, segipa jechakgija uko on'na nanga. Undake segipa be'enni skako chu'sokatna nang-nike am'engon jikgipa uko jechakna nangja. "Jikgipana uni skako segipa on'china, aro uandake jikgipa segipana on'china. Jikgipa an'tang be'enni kosako bil man'jaha indiba segipasa; aro uandake segipa an'tang be'enni kosako bil man'jaha, indiba jikgipasa." (I Kor. 7:3-4.) Oe, basakoba maiba a'selni gimin jik aro se be'enni gita nangrimaniko dontong-atna nangnaba donga, indiba, ian adita salrangnasan ong'na man'a.

Paul manderangni be'enni skani gimin kratcha'a gri parake agansranga : "Kim-gijagiparangna aro segrirangna anga agana,an'tangko rakina amjaode, uamang kim-china; maina kamana bate kiman nambata." Kor. 7:8-9.) Ba saoba me'asa aro me'chik namgrimrike tik ka'manahaode, aro an'tang tangna skako bamatna neng'ani ong'ode uamang bia ka'na tik ka'grikna nanga.

Jisuni skiani gita, Paulni skiani aro gipin-rangni skiani, be'enni skaniara Isolni on'gimin kragipa aro namgipa mandeni bewal ong'a. Me'asa ba me'chikna ong'chong, be'enni skania Isolni gamchatgipa patiani ong'a ine uina nanga. Maina jik aro seni gisepo be'enni nangrimgrikanichisa uamang saksa sak-gipinko rongtale uigrikna man'a, aro iachisa aiao inmanpilgipa ka'saaniko parakgrikna man'a. Iachi uamang janggi tanganio nambate an'sengbate, aro kusi ong'bate dongna man'a.

Indake ong'genchimoba, Paul ant'angde bia ka'jaha. Paulni bia ka'gija dongani a'sela, Bonkamani sal sepangaha ine bebera'ani a'sel ong'achim. Aroba, ua an'tangsan bia ka'gija dongaijaha, indiba man'ode sakgipinrangkoba an'tang gita bia ka'gija dongchina ine ku-patiahaha. Paul iakon nikaha, bia ka'gimin mande, an'tangni jik ba seko bang'bate kusi ong'atna

chanchina nanga gaakachim. Indake ong'ani gimin jikgipa segipani gimin bang'bate chanchina ga'aka, aro segipaba jikgipani gimin bang'bate chanchina ga'aka. Indiba, a'gilsak bon'ani sepangahani gimin, jik aro seni gisepo chanchigrike somoiko re'atani pal, ua somoiko gisik ka'tong gimikchi Kristoko am'na aro una dangdike on'nasa nangachim.

Indiba, an'ching iako gisik ra'na nanga, Paulni aganani gita, ian uni chanchianisan ong'achim. Ian Gitelni una agananide ong'achim. Uni gimin an'ching Paulni agangimin ia katarangko rakina nangchongmotade ong'achim. Maina an'ching a'bachenggipa Kristianrangni Kristoni re'bapilani gimin aro a'gilsak bon'ani gimin, ka'dongsoani gita ong'jaha ine da'o nika. Indake ong'genchimoba Paulni skianirangko gamchata gri ine an'ching channa man'ja. Paulni miksonga chongmotde bebera'giparangko Kristo baksa nangrimaoniko mamungchiba ekatna nangja (bia ka'achimangba) inesa miksongachim aro ian kakket ong'a.

Mande saksao Jikgipa saksan ong'na nanga :

Jisu bia ka'ani gimin skion, mande, saksajikgipa saksan ong'na nanga ine skiaha. An'chingni nikbagimin gita, Jisuba Niam Git-chamo jedake ge'etahachim, uko ra'chakpaa.

Ia ge'etania, "Mande an'tang ma'ako aro paako wate jikgipamung nangrimgen aro uamang sakgni ong'jaha indiba, be'ensan ong'gen."

Paul Kristian bia ka'ani gimin rongtalbeen an'chingna aganaha. "Me'asa sakanti jikgipa saksanko kimna nanga, aro me'chik sakanti segipa saksanko kimna nanga." (I Kor. 7:2.) Bia ka'anio segipa aro jikgipani nangrimanichi ning'tubegipa ka'saaniko ong'ata. Ia ning'tubegipa ka'saaniko Paul Kristoni Mondolina ka'saako toearo Mondolini Kristo baksa nangrimaniko mesoke skiaha. Ia ning'tubegipa ka'saaniko me'asa jikgipa saksako kime nangrimaniosa uina man'aia.

Mande jik saksana bate kimode, uni ka'saaniko سوالنا nanga. Indake ka'saaniko bilgriata. Jikgipa saksan ong'e una ka'saa gita, pilakba bang'a jikgiparang dongode uamang sakantina apsan date ka'sana man'ja. Jik sakgni ba una bate kimanian me'chikrangni mikkimko ong'siata aro uamangko chonnikani ong'a.

Jik Se Galani :

Jik se galani gimin Jisuni miksongchongmote skianiko, Nama Katarangko serikgiparangni serikanio dingtangrikani donga. Jisuni skianiko Markni serikani gitade, jik se galna man'-

ani dongjasrang. Indiba, Matini Nama Katao, tilekani dosko rim'a man'ode mande jiktangko galna man'a. Mati indake galani cholko on'a gita nikgenchimoba, indiba, Matiba Mark gitan Jisuni ia katarangko janapaha. "Isol jeko nangrimataha, uko mande ekgrikatja-china."

Tilekani a'selo jikko galna man'a ine Mati aganon, bia ka'giminko ekatani gri ine Jisuni skianiko jeani ong'a gita an'ching nika. Indiba indake ong'chongmotade ong'ja. Mati Jihudirangna miksonge seahani gimin uamangni dakbewalo pangchake iako janapasan ong'aia. Indake ong'ani giminsa, Niam Gitalni gimin ning'tue uigiparanag, Matini seana bate Markni sea kakket ong'bata ine nika. Aganbagimin gita, Mati a'bachenggipa Mondolini Jihudi Kristianrangni chanchiani gitasa sebatahachim. Uamangni dakbaronga gita tilekani giminde jikgipako galna man'a ine Jisuba skiaha ine uamang chanchiachim.

Indiba an'ching iani gimin jekoba chanchibo, mingsako gisik ra'na nanga, chongmotan, Jisuni skianirangko dongimin niam gita chane, je obostaoba jik aro se galgrikna man'srangja ine chanchina nangja. Jisuni skianiko an'ching mingsako uia, bia ka'ania Isolni dongimin niam ong'a. Uni gimin, me'a aro

me'chik bia ka'nasion, janggi tanga gimikna an'tangna jorako see ra'enga ine uina nanga. Maibakai jik aro seni gisepo galgrikna nangani ong'ode jik aro seni gisepo janggi tangrimna man'chongmotjawa ingipa a'selosa galgrikani ong'na nanga. Segipa aro jikgipa uamangni bia ka'ani somoio ku'rachakgrikaniko janggi tanga gimik rakkina joton ka'na nangchongmota. Segipa jikgipaoni aro jikgipa segipaoni siachisa engrikaniko man'na nanga.

Paulni bebera'a gita, Jisu uni sninggiparangna jik se galgrikania nama ong'ja ine skiaha. Uni gimin Korinthia Mondolio donggipa jongnorangna, mongsongbate bia ka'giminrangna ua indake seataha, "Kimgiparangna anga ge'eta, angade ong'ja, indiba Gitelan, jikgipa segipaoni ekjachina." (I Kor. 7:10.) Kristian jikgipa segipako galode ua sakgipin segipako kimgija dongchina, ong'jaode segipakon kimtaichina. Apsan dake Paul, segiparangnaba aganaha, segipa jikgipako galode ua gipin me'chikko kimtaigija dongchina, ong'jaode, jikgipakon kimtaichina. Indiba, jikgipa bebera'gijagipa ong'ode, segipa uko galna man'a, aro segipa bebera'gijagipa ong'ode, jikgipa uko galna man'a. Indake agangenchimoba skanggipa Korinthia Mondolina sea chiti gimikko nidimate sandigenchimode, bia ka'ao jik aro se siaona kingking niamchi kagrikako

man'gimin ong'a ine an'ching Paulni skianiko nikgen.

Kristian Nokdang :

Kristian bia ka'ania **Kristian Nokdangko** ong'ata. Niam Gitalo **Kristian Nokdangni** gimin bang'en skianirang donga. **Kristian nokdango** ma'a paa aro dedrangni gisepo maikai nangrime janggi tangna nanga aro noksul songsul maikai janggi tangna nanga iarangni gimin bang'en skianirangko an'ching nikgen. Indiba Jisuni agangipa mitam katarangko chanchie niode, nokdango ma'a paa aro derangni gisepo nangrime janggi tangani, noksul songsul melie janggi tangani dongna amgijani ong'a gita nikpilgen. Uni ia katarangko chanchie nibo. "Angna bate ma'a paana ka'sagipa angna kraja, aro angna bate depante demechikna ka'sagipa angna kraja." (Mt. 10-37, Lk. 4:26.) Aroba, Jisuko ja'rikna ske pagipako gopchengna bi'gipana ua indakesa aganaha, "Sigiminrang an'tangtang sigiminrangko gopchina na'ade re'ange Isolni songnokko aganprakebo." Lk. 9:60, Mt. 8:22.

Aroba uni katarangko chanchie nibo, uni agana gita, uni a'gilsakona re'baanichi, ua bebera'giparang aro bebera'gijarangni gisepo bobil ong'grikgenchim. Ia bobil ong'grikania, mande mandeska baksasan ong'a'ijawachim,

Ia bobil ong'grikania, mande mandeska bak-sasan ong'a jawachim indiba ka'sara nokni ma'drangni gisepoba ong'genchim. Indide uni kamchi a'gilsakna tom'tomaniko ra'baani pal, bobil ong'grikanikosan pilakkon ong'atgenchim. (Mk. 9:40. Mt. 10:34-36.) "Anga a'gilsakna tom'tomaniko on'na re'baaha ine na'simang chanchiama ? Anga na'simangna agana, ong'-ja; batesa jegrikako. Maina da'ontaltal, nok te'sanoni sak bonga dingtang dingtang ong'e, sakgitam sakgnini bobil, sakgni sakgitamni bobil ong'gen. Paa deranteni aro depante patangni, ma'a demechikni aro demechik ma'tangni, niotang an'tang namchiktangni bobil ong'gen." Lk. 12:51-53.)

Kristian nokdang ong'gijagiparangoni Kri-stoo bebera'giparang, ia Jisuni agangimin kata-rang gitan, chu'sokronga ine an'chingna saki on'a. Damang Jisuko ja'rik'giparang ong'-ahaon, ka'saa nokni ma'drangrangni gisepo bobil ong'aniko dakatranga. Jisu iakoba uisoaha' somoi re'baenga, jensalo uni sninggi-parangko ma'drangrangoni aro nokni mande-rangonin bobilrangni jako on'gen. "Ma'a paa, jongada, ma'drang bakska aro ripeng-rangchiba na'simang rim'e on'ako man'gen." Lk. 21:16 Kristian ong'gijagipa nokdangrang-oni Kristian ong'gipa manderang bang'a changon indake duk aro a'rikanirangko man'on,

ma'a paa aro ma'drangna bate Kristianskarangko ma'a paa chongmot aro ma'drang chongmot gita manpilskaa.

Ia pilak Jisuni agananirango, Jisu maiko miksongchongmotachim mitamrangko an'ching ma'sina neng'anirang donga. Indiba, mingsako an'ching uia, uni sninggipa ong'nasieng-giparagoniko uamangni janggi tangani gimiko on'kangsrananiko ua dabiachim. Aroba, ma'a dedrangna bate, Jisuni sninggiparang, Jisuna ka'sabatna nangachim. Da'o iarang gimikko aganbaahani gimin, an'chingni nokdangni gimin an'ching simsakna nangja ine Jisu aganja. Jisuni miksonganio, nokdangna an'chingni simsakna nanganirango chu'sokatna nangja ine ua aganja. Iarang pilakko an'ching chu'sok atna nanga. Jisu an'tangan chisolo duk chake sinasiani somoimangoba an'tangni ma'gipako gisik ra'atkue, an'tangni ka'sagipa sninggiparagoni saksana nirokchina gita donangaha.

Ma'a paako aldumitangna sikjae Jihudi manderangni gisepo, an'tangtangni tangkako Isolna on'aha (Korban) ine pa'sikari jokna joton ka'giparangko Jisu namen manenge aganaha. Indake dakachi, Moseni ge'etgimin, "Nangni ma'ako aro nangni paako mande ra'bo." inaniko jeko Jisu dal'nikbeachim uko uamang chonniksranangachim.

**Kristian Nokdangara Maidakgipa Ong'na
Nanga :**

Noktango ka'saa dongon,
P'lakan nitoe'
Noktango ka'saa dongon,
Katchaa dongkama,
Tom'tomaba dongode,
Pilakkon an'sengata,
Noktango ka'saa dongon,
Sal name re'a.

Nok chongipa ong'oba,
Ka'saa dongoa,
Ka'onanga, jegrika,
Pagnaba dongja.
Pulrang, nitoe bala;
Sara, bari silbea ;
Janggitangko chu'soka,
Ka'saa dongoa.

Noktango ka'saa' dongon,
Sal raka gita.
Sakgipinna gipanga,
Noktangni ka'saa'
Chirang, bolrang, *doorangba*,
Katchaako mesokpaa ;
Salgin' Apaba katchaa,
Kasaa' dongoa.

Noktango ka'sagrika,
 Jisunin ong'a;
 Noktango ka'saa' donna,
 Angni pal donga.
 Nokni mande sakanti,
 Ka'sagrikna salanti :
 Kristian nokko mesoka,
 Jisun' ka'saachi.

Kristian nokdang jeo segipa aro jikgipa
 saksa sakgipinna namen ka'sagrika aro ku-
 cholsan ka'saao uamangni dedrangna simsaka,
 uan Kristian nokdang ong'a. Indakgipa nok-
 dango ma'drangni gisepo ma'sigrikani aro pilak
 kamrangan dakchakgrikani donge, tom'tomani
 aro katchaani dongkama Ua nokdang chongipa
 ong'naba donga, aro a'gilsakni gita, ua nok-
 dango okkri cha'asiani ong'naba donga, indiba,
 indakgipa Kristian nokdango ka'onangni katako
 aro jegrikani katako pangnaba knajawa. Kris-
 toni dongna krae ua nok sara bari nitoe sil-
 gipa ong'a. Indakgipa Kristian nokdang sak-
 gipinrangna Kristian nokdang chongmotni
 gimin uiatna man'a.. Ua nokdang Kristoko
 aro Kristoni ka'saaniko noksul songsulna
 sualskana man'a.

Kristian nokdang, bi'sa desa, buchuma
 budepa pilaknan nambatgipa biap ong'a. Uni
 gimin chel'ao donge kam ka'oba, bachel'ao

donge schoolo poraioba nokdangna ka'pakgija an'chingdongna man'ja. Iano dintangmancha da'loroenggipa bi'sarangna simsakani donga. Uamangna dambemitingonin Sastroo parape'gimin Isolni aiao inmangipa ka'saaniko agane skibaa. Kristian nokdangni salanti janggi tanganio pangnan Isolo bi'ani aro Sastro poraiani donga.

Kristian nokdango ma'drangni pilak mande rangko ka'saachi kadime nangrimata. Indiba, indakgipa nokdang noktangni giminsan chanchiaiani gisik ba kam dongja. Maina, sakgipinrangko dakchakna aro soka chakna namnika. Uamangni nokrang ma'drangni noksan ong'aigija, indiba pilak manderangnan chakram aro katchaani biap ong'a. Songsulrang noksulrang aro ripengskarang indakgipa nokdangko Kristian nokdang ong'a ine ma'sia. Uandaken uamangni nangani salrango ka'saaniko aro dakchakataniko man'na an'chingo ka'donga. Kristian nokdanga tom'tomgipa nengtakram ong'a. Songjinma aro songadamrangoba ong'chong, pilak nama kamrang aro silroo churoroanirang nokdangrangonin ong'baa.

Jik aro Se :

Segipa aro jikgipani gisepo meligrikna nangani gimin rongtalbeen Paul aganaa.

“Me'asa me'chikni skotong ong'a.” (I Kor. 11:3.) Ia katako bang'a manderangan, ma'sisretronga ine nikgen. Maina ia Paulni agangimin katarango pangchake mitam segiparang jiktangtango chonnikronga, aro uamangko mande minggija, skatang jekoba daka. Da'aroroba, a'gilsakni bang'a bakrango indake chanchianirang dongkuenga. Uni gimin me'asarang an'tangtangna bate, onbata ine me'chikrangko chanchia, aro uamangko nokolrangko gita jakkala. Indiba Paul mamung dakeba indake chanchijachim, batesa ua aganaha, Kristo mondolini skotong ong'e mondolina ka'saaha gitan segipa sakanti jiktangtangni skotong ong'e jiktangtangna ka'sana nangchongmota. Uamang pilak kamon, jikgiparangna chelchakgipa aro dakchakgipa ong'na nangchongmota.

Paul Ephesusrangna segipa chitio jikgiparangnaba indake ku'patie aganaha, “me'chikrang Gitelna gita, serangtangna bambo.” Eph. 5:22. Ua agananguahachim, je, segipa jikgipani skotong maikai Kristo Mondolini skotong ong'a, aro ua be'enko jokatgipa ong'a, indiba, segiparang jiktangtangna ka'sana nanga, jedake Kristo Mondolina ka'saaha, aro uani gimin an'tangni janggiko on'aha. Uni gimin segipa aro jikgipani gisepo nangrimania, Kristo aro Mondoli gita ong'na nanga. Segipani jikgi-

pako sason ka'ania ka'saani niamchisa ong'na nanga.

Kristo aro Mondoli jedake bimang ge'sa ong'a, segipa aro jikgipa be'ensan ong'a. Jisui uni sninggiparangna ka'saaha aro dangdike on'aha. Uandake segiparang jikgiparangna simsaknaaro ka'sana nanga. Ua an'tangko on'kange ka'saanio aro dangdike on'anio jak-sramgipa ong'na nanga.

Ephesusrangna seanio Paul minggipin dakeba aganaha, "Be'entang ine segiparang jiktangtangna ka'sana nanga. "Eph. 5:28. Bia ka'aon me'asa aro me'chik be'ensan ong'aha. Ia nangrimanio jikgipa segipani be'enni bak ong'aha. **Kristo** maikai Mondolina ka'saaha apsan dake **Kristian** segipa jikgipana ka'sana nanga. Indakgipa ka'saako segipa mesoka-haon, jikgiparang segiparangna apsan ka'sa-aniko aro mande ra'aniko dakgija dongna man'jawa.

Ma'a Paa aro Dedrang :

Ma'a paa aro dedrangni gimin Ephesusrang odai 6 gipao Paul aganaha, "Dedrang, na'simangni ma'ako aro paako Gitelo manibo." Eph. 6:1-2. Ma'gipa pagiparangba dedrangko ka'saachi aro chakchikachi gisik gnange jak-kalskana nanga, noko nama sason dongna

nanga. Indiba pangnan dedrangko manengkamna aro sasti on·kamaoniko pagiparang an·tangtangko rakina nanga. Ma'a paarang je gisikchi dedrangko tarie dal·atgenchim, Ua gisik Kristoni gisik ong·na nanga.

Kristian bebara·ani gimin bi·sarangna skiani nambatgipa biap aro chol noktango ong·a. Kristian nokdango Isolni on·gimin dal·oroeng-gipa derangrang baksa janggi tangrimanio an·chingni simsakna nangani donga. Isolko uiatna gita an·chingni dingtangmancha dakgni kam ong·a. Kristian janggi tanganio bi·sarangko dal·atna nambatgipa biap Kristian nokdangna agre gipin dongja. Uni gimin an·chingni nokdang bi·sarangni cha·ram, turam biaprangsan ong·aigija, uamaŋko tariani biap ong·chongmotna nanga. An·chingni nok-rango, chong·motgipa Kristianni janggi tangani bewalrang dongna nanga, jedakode an·chingni dedrang Kristoko ja·rikgiparang ong·na dakchakaniko man·gen.

Me·chikrang aro Bi·sarangni Gimin :

Jisu Kristoni chasongo a·gilsakni darang manderangan, me·chikrang aro bi·sarangko gamchatnike jakkaljachim. Ua chasongo me·chikrangko mande gita jakkaljachim, indiba nokol dakesa jakkalachim, uamangko ba·tim chi·timnasan rakiaiaachim. Bi·sarangko pagi-

pani kal'ani ba jakkalani bosturang gitasan
 chanchiaiaachim. Indakgipa dakbewalni gimin
 Romansipai saksani, degipako man nasienggipa
 jikgipana seata chitioniko rongtalbeen nikgen.
 Ua bi'sa atchiahaon, maiko dakna nanga,
 chitio aganatengachim. Me'a bi'sa ong'ode,
 simsake alduchina indiba, me'chik bi'sa ong'ode
 so'ote galchina ma'gipako ge'etataha.

Jisu me'chikrang aro bi'sarangko dal'nik-
 beachim. Ua uamangna ka'sae dakrongachim,
 aro uamangni dangdike on'anirangko ra'chak-
 rongachim. Martha aro Mariam uni nam-
 batgipa ripengrang ong'achim. Ua bi'sarangko
 ra'chakaha, aro uamangna patiaha. Indake
 ma'tangtangni bi'satangtangko Jisuona rim-
 baako sninggiparang beng'on, ua aganaha,
 "Uamangko da'beng, maina, indakgiparangnin
 Isolni songnok ong'a." Mk. 10:13-14. Chang-
 gipino ua bi'sa saksako de'tome aganaha,
 "Angni bimungo ia gita bi'sarangoni saksako
 ra'chakgipa angkon ra'chaka." Mk. 9:37.
 Uni an'sengatgiminrangoni bang'an bi'sarang
 ong'achim. Uamangoni saksaki bilsa chi'gnimang
 ong'gipa Jairusni demechikba ong'achim.
 Lk. 8:40-56.

Uni gimin Kristianrang me'chikrangna ka-
 sana aro uamangko mande ra'na nanga, mong-
 songbate, segiparang jikgiprangna ka'sana aro

uamangko mande ra'na nangchongmota. ma'a paarang uamangni dedrangko chonnikna aro uamangna ka'sanninggija dakna nangja. Dedrang Isolni gamchatbegipa patigimin gamrang ong'a. Bi-sarangko aro chadambegiparangko jakkalanio an'ching Jisuni daka kamrangko skie ra'na nangchongmota. An'ching ma'a paarangba ong'ja maina, schoolo skigiparangba ong'ja maina, ba chadamberangni dilgiparangba ong'ja maina, an'chingni ning'odongenggipa dedrangna simsakna nanga.

Jik aro Seni Gisepo Kakket ong'ani :

Bia ka'anian Isolni dongimin niam ong'a, ine aganbaaha, aro uchi me'a aro me'chik, be'enni skako chu'sokate katchana man'a. jeko gipinchi man'jawachim. Segipa aro jikgipani nangrimania be'enni skako chu'sokate katchaanisan ong'aija. Indiba uamangni gisepo chongmotgipa ka'saaniko parape'grikani ong'a. Ian saksa sakgipinna an'tangtangko on'kanggrikaniba ong'a. Uni gimin be'enni skako chu'sokatnasan kimaiode aro jikni kosako jik, aro seni kosako se, am'dapdapode, bia ka'ani mamungdakeba chu'sokjawachim.

Korinthia Mondolini manderang, Kristoni manderang ong'ahani gimin cholon namgijao janggi tangjachina Paul uamangko bengaha. Ua inaha, "Kristoni be'enni bakrangko ra'e

darini be'enni bakrang dakboma ? Na·simangni be'en na·simangni man·gimin Gisik Rongtalgipani torom nokdring ong'a ine na·simang uijama ?" I Kor. 6:15, 19. Oe, an·ching Kristianrang ong'ahaon, an·chingni be'enrangko aro ka·tongrangkoba Kristonao n'manaha. Uni gimin an·chingnibe'enrango Kristoko rasong chaatna man'na gita, an·chingni be'en aro ka·tong rongtalgipa ong'na nangchongmota.

An·chingni mitam panterang aro me·trarang basakoba mikchagrikon bia ka'na skangon gualaniko dakronga. Indiba iako dakahaode, nangipa ba kragipa bia ong'na man'jaha maina, ian Isolni nik ao aro manderangni nikao ra·chaktoani ong'ja Basakoba an·ching iakoba nika, bia ka'na skang indake a'sel ong'giparang bia ka'e jik se ong'ahaoba uamangni gisepo ka·donggrik-gijanirang aro bebera·grik-gijanirang dongronga. Aro indake uamangni nokdang tom·tom ong'na man'ja. Uni gimin bia ka'na skang an·tangtangko rongtale rakina nangchongmota.

Odai IV

A·SONGO KRISTIAN JANGGI TANGANI

Kristianni a·songna dakna nangni :

Mark odai 12:13-17 podrango Pharisi aro Herodianrang Jisuko katachi ja'guatna miksonge agangrikaniko an'ching nika. Uamang Romni raja, Kaisarna kajina on'malama on'malja sing'majoe niaha. Jisu, uamangna aiao in mangipa agananiko on'aha, "Kairsarniko Kaisarna aro Isolniko Isolna on'bo." Ia aganchakanichi Jisu maiko miksongachim ? Jisuni miksongani indake ong'achimkon.

A·songo songdonggiparagoniko sorkari bang'a dabanirang dongronga. Uandake songdonggiparagoniko a·songna aro sorkarina dakgni kamrangko kaisarni bang'a dabanirangba dongachim. Kajina on'na nangani sorkarina dakna nangani mingsa ong'achim. Sorkari, a·songo donggipa-rangna bang'a namgnirangko dake on'a, aro ia nama kamrangna sorkariko dakchakskana songdonggiparangni kam ong'a.

Jisuni somoio Jihudi manderang Romni rajani ning'o raiotrang ong'e dongengachim. A·songni manderangna a·song gimikkon nam-

gipa sorokrangko namgipa niamrangko Romni sorkari dake on'aha. Romni sorkari iarangko dake on'ahani gimin uarangni namgniko man'pae songdonggiparang Romni sorkarina kajinako on'na krabea. Ua chasongo jedake ong'aha, da'oba apsan ong'anirangko nika. An'chingni a'songo namgipa Hospitalrangko, schoolrangko, aro sorokrangko sorkari dake on'aha an'ching songdonggiparang ong'e iarangni namgniko man'e iarangna kajinako on'na kraa.

Kristianni a'songna dakgnirangni gimin Paul Romrangna odai 13 gipao seaha. "Sak-antichubatgipa bil gnanggiparangna bamchina, maina Isoloni ong'gija, mamung bil dongja." Rom. 13:10. Jisuni an'tangona re'bagipa Pharisi aro Herodianrangna agangipa kata-rango pangchake Paul bang'en dokbadale seaha. Kristian songdonggipa ong'e, a'songo manina nangni sorkarini niamrangko manina nanga. Iako an'ching dakna nanggen maina, Isoloni ong'gija, mamung bil ba sorkari dongja aro ong'giparang Isolni dongimin ong'a. Paul dal'begipa Roman a'songni songdonggipa ong'na rasong chabeachim, maina Romni sorkari an'tangni songnokni manderangko name nirok-ahachim. Ua Roman a'songni bilko Isolni ong'gimin bil ine chanachim. Isolni miksonga, a'gilsakni manderang jatsan ong'e dongchina

ong'jaha, indiba, dingtang dingtang jatrang
 ong'e an'tangtangna sokariko dakchina ong'aha.
 Jedakode a'songni manderang nangrimgrike
 dongna man'genchim. Indakgipa sorkarini
 bilsa Isoloni ong'a ine Paul chanchiachim.
 Uni gimin Paulni chanchia gita, a'songni
 sorkarini niamrangko jechakgipa manderang,
 Isolko jechakgiparang ong'a.

A'songni namgipa manderang, sokarini
 niamrangna kenani dongja. A'song, namgipa
 songdonggiparangko rakia. Indiba namgija-
 gipa manderangko sasti on'a. Namgijako
 dakronggiparangs, kakket bichalna kena nanga.
 Uni gimin a'songantion a'songko tom'tome
 rakina aro golmal ong'anirangko champengna
 policerangko nanga. Indake a'songni dilgi-
 parang a'songna, jatna kamko ka'on, a'songna
 aro jatnasan kamko ka'aia ong'ja, indiba,
 Isolna ka'aniba ong'a. Uni gimin Paul agana,
 "Pilakna uamangni man'gnirangko on'bo
 kajinako man'na nanggipana kajinako on'bo;
 ra'napani kajinako man'na nanggipana ra'nap-
 ani kajinako on'bo; jena kena nanga una
 kenbo; jeko mande ra'na nanga, uko mande
 ra'bo." Rom. 13:7. Paul iako seengmitingo,
 Jisuni Mark odai 12-17 gipao agangimin
 katarangko agandapengachim, chongmotan,
 a'songo janggi tangenggipa Kristianrang, Kai-
 sarniko kaisarna on'na nangenchim. Indake

Paulni chanchiani gita, sorkarini niamrang
Isolni dongimin niamrang ong'a. Uni gimin
uarangko manina aro uarangko rakina nanga.

A·songni songdonggiparagoniko sorkarini
dabina nanggijanirangba donga. Jisu agana,
“Isolniko Isolna on'bo.” Kristianrangni dal-
batgipa manina nanggina Isolko manianian
ong'a. Jerangko Isolna on'na nangachim,
uarangko Isolna on'na nanga. An'chingni
Isolna on'pilna nanggiparagoni mingsa, Isolko
olakianian ong'a. Iako an'chingni gisik ka-
tong gimikchi an'ching dakna nanga. Isolko
olakianiko je sorkariba a·songba champengna
nangani dongna nangjawachim.

Oe, pilak songdonggiparangan a·songni sor-
kariko manina nanga. Indiba, basakoba
Kristianrangni dakna amnikgijanirangko dra-
atgenode aro songdonggiparangna kragijani-
rangko dakatode, indongarangko dakrimpana
man'jawa. Paulni ia chitiko semiting somoi-
rango, Romni sorkarini kamrang aro niam-
rang songdonggiparangna namgni ong'achim.
Indiba ruutgijan, Niro raja, Romni Kristian-
rangko a·rikna a·bachengaha. aro uni hukum-
rang gita, bang'bea Kristianrangko wa'alo
so'aha, matburunrangna on'aha, aro rokom-
anti dake sinjetanirangko dakaha. Indake
ja·mano, Isolko gita, an'tangko olakichina,

a'songni manderangko ge'etaha. Ian Kristianrangna aro kristian Mondolina dakna amgijani ong'achim. Uni gimin uamang Romni sokarichi bang'a bilsirangna a'rikako aro duk on'ako man'aha.

Kristianrangni Isolna on'na nanganiko Kaisarna on'china dabihaade, Kristianrang beberatangna duk chakna ba janggitangko on'na tarina nanga. Indagipa sorkarini namgijagipa niamrang aro kamrangko a'songo dongpagipa ong'e Kristianrang manigija dakania kraama ? Ia sing'anina manderang minggniko aganchakronga. Mitamrangni chanchiano, sorkari indake kragija kristianrangko sinjeton sorkarini kosako chakatna kraa ine agana. Indiba, mitamrang sorkarini kosako chakatna kraa ong'ja ine chanchiskaa. Jerangan sorkarini kosako chakatna kraa ine agana, uamangba sorkarini namgija kamrangko namatna mamung gipin chol ong'jaha ine nikosa indake dakna kraa ine agana.

Paulni chanchia aro beber'ani gita, a'gil-sakni je sorkariba a'songni manderangni namnik gijarangko skatang dakatna bil dongjachim, uni gimin Paulni nikani gita, a'songo, dongpagipa manderang ong'e sorkarini kamrangko sandina aro uarangni gimin, agan'ana bilko man'na nanggenchim. Basakoba sorkari an-

tangna Isolni on·gimin bilko jakkalsretna man'a. Sorkarini indake ong'ahaon, a'songni mande-rangni bamaniko aro niamko ja·rikaniko sorkari ka'dongna man'ja, Kristianrang a'songni silroroanina aro a'songni namgnina sorkarini kam ka'anirango jak on·pana nangchongmota. Indiba, sorkarini kamrang namjaode. Kristianrang a'songni manderang ong'e sorkariko jena man'na nanga.

Sorkarini pilak kamrangko Mondoli sim-sakbee nisona nanga: jedake a'songko namao re'dilengama, a'songni manderang jakgitele Isolko olakina man'engama ?. Oe, saoba cha'uode ba mande so'otode, sorkari ua cha·ugipa mandeko, ba ua mande so'otgipako sasti on'na kraa, aro on'na nanga. Indiba, bebera-atango Isolko olakianiko champengna kraja·Iako dakna a·bachengon an'ching sorkariko mikrakatna nangchongmota.

Kristian aro Dakgrikani Gimin :

Kristian mande sipai ong'ode dakgrikpana kraama ? Ia sing'aniko skang Asiao, Africao, an'chingni a'songo sing'na nanganiko nikrong-brejachim. Indiba, an'chingni chasongo iako sing'na nangani sokbaaha. Bang'a a'song-rangan jakgitel ong'aha aro uarang an'tang-tangna sipaini dolrangko rakina nangnikaha. Maina a'songtangan simatangan dakgrikani-

rang ong'engaha ine uamang nikaha. Indake ong'ani gimin, a'songko rakina bilakgipa sipaini dolrangko nanggen ine uamang uiaha. Indake ong'ani gimin chasong dambeni manderang da'o salantian sing'enga, Jisuni A'brio "namgi-jagipako warachaknabe" ine skiani miksongania mai ? Jisuni agana gita, "na'simang namgi-jagiparangko warachaknabe, indiba saoba nangni jakrani natengko satkapode, nateng samgipinkoba una on'bo." Iako dakaigenma ? Indake an'ching sipai ong'e dakgrikani somoio-ba warachakgija donggenma ? Ia mingsa sing'ani ong'a. Ia sing'anirangna ming brikosan chinga aganchakna man'aigen.

Skanggipao, Kristian sakprakprakan tom'tomaniko ra'bagiparang aro nangrimaniko ra'bagiparang ong'na nanga. An'ching sakprak-an pangkamgipa a'gilsakni tom'tomaniko ong'atna tikkelpiparang ong'na nanga. An'ching nangrimatgiparang ong'e nangrimatna kam ka'giparang ong'na nanga. An'ching nangrimatna kam ka'giparang ong'e an'tang-tangan skang nangrime mesokchengna nanga. An'ching maikæi an'tangtangan nangrime mesokchengna nanga, iani gimin Jisuni skianirango namen rongtala. Indiba an'ching a'songni manderang ong'e a'songtangna dakgni kamrangba donga. A'songsa aro a'song gipin baksa, dakgrikani ong'on ba jatsa jatgipin

baksa kajiani ong'on, ba sason ka'gipa dolrangni gisepo jegrik-dakgrikanirang ong'on iarangko namatna an'ching kam ka'giparang ong'na nanga. Indakgipa jegrikanirangko dakgrikanirangko aro kajianirangko, silchidare-rangko de'gija namatna Kristianrang dotsa dolgipinrang baksa nangrime kam ka'na nanga. Kristianrang indakgipa kajia aro dakgrikanirangko ba indakgipa a'gisak gimikni da'gipa organization-rangona ra'ange uamangna dakchakaniko on'na nanga. Iako dakachi Jisuniskianirangko kamchi an'ching dakmesokgiparang ong'a.

Gnigipao, basakoba namgijako champeng-na silchidare de'ani sal soknaba donga. Namgijako champengjaode ja'mano namjabatani ong'naba donga Jedake, sakgni manderang dakgrike so'otgriknasiengako Police nikode uamangko dontongatna bilko jakkalna nanggenchim. Janggi tanganio bang'a neng'anirangko chagronga, aro bang'bata salon, uarang altugipa ong'ja. Basakoba namako ba namgijako basee ra'na man'a, indiba, basakobade indake dakna chol ong'ja. Indaken Gnigipa Dal'gipa dakgrikani somoio Adolf Hitler aro uni a'song Germanyko dakgrikna nanga ine nikaha. Aro ia dakgrikanio bang'a Kristianrangan dakgrikpaaha. Hitler Europe gimikko amna chanchisoengachim aro pilak Jihudi-

rangko so'ote galna aro gipinrangna bang'bea namgijarangkoba dakna chanchisoengachim. Uni gimin bang'bea manderang dakgrikaniko namnikjaoba Hitlerko warachake dakgrikna nangnikaha.

Hitler Europe gimikko man'genchimode, dakgrikani namgijana bate bang'en namgijabatanirangko ong'atgen ine manderang niksoengachim. Ia indake ong'on, maiko dako namgenchim tik ka'na neng'beani ong'a, indiba, bebera'atango jeko kranika, mingsako dakna nangchongmota.

Gitamgipao, a'songo donggipa manderangni kranike babera'aniko darang a'songni sorkariba champengna nangja. Dakgrikani somoio, a'songni manderang, je a'songni dingtang dingtang dakgrikgipa sipaini dolo nape dakchakaniko on'na namnikgenchim, jakgitelaniko on'na nanga. Jerangan silchidare de'na kranikja, uamangni chanchianikoba ra'chakna nanga aro silchidarechi dakgrikgipa doloniko watna nanga. Maina, uamang bang'a gipin cholrangchi a'songtangna dakchakaniko on'na man'a.

Brigipao, da'ororoni chasongo kenbegnigipa dakgrikani silchidarerangko dakaha. Iarangoni Atomic aro Nuclar Bombrangan ong'a aro uarangko jakkalode a'gilsak gimikni jang-

girangko gimaatna bil chu'onga. Kristianrang aro a'gilsakni bang'bea mañderang ia silchidarerangko dakgrikani ong'oba jakkalna nangja ine chanchina man'genchim ong'ode iarangko mandeni nambat-silbatanina aro namgnina jakkalna nanga. Da'ororo America aro Russia a'songrango indakgipa kenbegni silchidarerangko rakkienga maina uamang, saksa sakgipinko uarangchi ka'mikkenatgrikna man'enga ine chanchiachim. Indiba indakgipa silchidarerangko gimaatsrange ia gital uiani bilrangko nama kamrangna jakkalskaode nambatbegenchim.

Kristianrang aro A'songni sasonni Biding :

Jisu a'gilsako kamko a'bachengna skangon diabolchi majoaniko man'aha ine an'ching Nama Katarango nika. Jisuko dakmajoanirangoni mingsa, a'gilsakni songnokrango rikaniba ong'achim. (Mt. 4:8-1., Lk. 4:5-8.) Jisu iako dakahaode, a'gilsakni sason ka'gipasan ong'aigenchim. Ua iako dakna jechakaha. Indiba Jisu a'gilsakni sason ka'gipa ong'na jechakahani gimin Kristianrang sasonni bidingo bak ra'pana nangja ine miksongjaenga. An'chingni aganbagimin gita, namgipa sorkariko songania, Isolni a'songna donsogiminrangoni mingsa ong'a. Uni gimin a'songni namgnina Kristianrangni sasonni bidingo sason ka'gipa dol baksa bakrime kam ka'paania Kristian-

rangni namgipa kam ong'a. Indake a'gilsak gimikkon Kristian sorkario aro a'songo dilgiparang ong'e a'songantion dakchakbeenga. Indiba, jerangan sasonni bidingo gisik nange kam ka'engachim, ia mingbriko gisik ra'na nanggeni.

Skanggipa gisik ra'na nangania, a.gilsakko sason ka'gipa dilgiparang pilakkon chu'sokatna amgen ine ka'dongna man'gijanian ong'a. Beben, a'songni dilgiparang ong'e a'songna bang'a namgnirangko dakna man'a. Uamang a'songko silrroatna man'a leka porako gipatna man'a, aro nambata—dongtobata janggi tangani cholrangko ong'atna man'a dal'a chona pilaknan gital a'gilsakko ong'atna, ma'manti chanchisoani aro daksoanirangko chamsona man'a. Indiba a'songni dilgiparangba an'ching gita manderangsan ong'aia. Uamangni chu'sokatna amani ari donga. Manderangni gaora de'aniko aro an'tangtangnasan chanchiani gisikko dingtangatna gita uamango bill gri. Iarangko dingtangatna nangode Isolni ka'saaniko aro dakchakaniko nanggen. Mandeni kam aro bewalko dingtangatna nangode mandeni ka'tongko dingtangatna nanggen. A'songko sason ka'giparangni draatachi, mandeskana ka'sana aro uamangna simsakna sikani gisikko ong'atna man'ja, indiba, Isolni ong'at imin gisikni dingtang'ong'anichisa ong'na man'a.

Gnigipa an'chingni gisik ra'na nangania, a'songni namgijagipa dakbewalrangko gima-atna aro a'songko silrroatna gita, nama sasonni bilko nanga. Kristian sason ka'gipa dolni member ong'pae bang'a namgnirangko dake on'na man'a. Haida, member ong'pae nama kamko chu'sokatanian, Isolni una domsogimin kam ong'naba donga. Indiba, sorkarini kamko ka'achi, Isolko gualjana gita mikrakna nanggen. A'songni dilgipa Kristianna mingsa dal'gipadakmajoania, a'songni dolni chu'sokanio pangchake mondoliko janggilatanian ong'na ama. Kristian ong'e ua je kamoba dongja maina, uni skanggipa dakgnia, Kristona saki on'anian ong'a.

Gitamgipa an'chingni gisik ra'na nangania, a'songni je sason ka'gipa dolba chu'soksrang-gipa ong'a ine an'ching chanchina nangja. Ua an'tangni dolan nambata ine chanchinaba donga; indiba, indake ong'janaba gnang. Uni gimin a'songni sasonni sason ka'gipa member sakantian inadake chanchianirang dolsa dolgipinni kosako ong'gija matnanggrikanirangko dakjawachim, maina, dol gipinni mandeba jongadaskaan ong'a. Uni gimin an'ching saksa sakgipinko mande ra'grikna nanga. Indiba, a'songna dakchakani aro ra'chakani kranik-gijagipa sason ka'gipa dolni ba sorkarini mitam kamrangko jena nangnaba donga. Indake

dakna nangoba Kristianni kam aro katarang Kristianna kragipa ong'na nanga.

Brigipa an'chingni gisik ra'na nangania, Kristian sakanti sorkarini kamko ka'bo ba ka'jabo, indiba a'songo donggiparang ong'e namao janggi tanggiparang ong'na nanga. Uamang a'songni leka puonani somoio chanchie puonna nanga. A'songtango aro a'gilsako ong'enggipa obostako uirikna man'na gita, songbadrangko poraina aro Radiorangko knatimrongna nanga. Kristian sakantini janggi tangani pilak kata aro kamrangon, Kristianni bewalo pangchake janggi tangani ong'a.

A'songni janggi tanganto Kristian Mondolini dal'begipa jak dongpaa. Jisu uni sninggiparangko a'brini kosako rikgipa songjinmako gita toe aganaha. Uamang samtangtango dongenggipa manderangko nama kamona rimbana uamangko dakchakna nanga. Mondolio Kristianrangni ka'sagrike aro nangrime janggi tangani pilak manderangna nama mesokani ong'na nanga. Uamangni noksulrang, uamangni kamrangko nike, Kristo manderangni janggi tanganiko maikai dingtangatna ama, uko nikna man'na nanga. Mondolini dilgiparang a'songni dilgiparangni mandera'ako kupatianiko dakchakaniko aro mikrakatani-rangko man'na kragiparang ong'na nanga.

An'chingni Mondolirang a'songni janggi tanganio dakchakna man'na gita, bilakgipa ong'na nangchenga. An'chingni Mondolibilakna man'na gita, Kristian sakprakprakan pilak tom'ao, olakianio aro Mondolini kamrango gisiko nange jak on'pagiparang ong'na nanga. Kristianrang an'tangtangni bebera'ao kimkim ong'ode indide sorkarini kamrangko ba a'songni gipin gipin kamrangko ka'na man'gen.

O dai V

TANGKA PAISAKO JAKKALANI

Tangka paisako name jakkalna skie ra'ani mandeni janggi tanganio skie ra'na nangbat-sranggiparangoni mingsa ong'a. Iani gimin Niam Gitalo bang'en janape seaha.

Tangka Namgija ong'ja :

Beben, "Tangkana k'asaa pilak namgijani ja'dii," (I.Tim. 6:10) ong'naba donga; indiba tangka namja ine ian miksonga ong'ja. Gam gnanggipa aro man'e cha'giparangko uamangni gam gnangana aro man'e cha'ana Jisu maneng-jaha. Man'e cha'e, aro gam gnange uamangni gamko aro tangkako krae jakkalaniko Jisuba namnikachim. Gam gnanggipa me'chikrang an'tangtangni gamrangko Jisuna on'e uni kamko dakchakaha. Ua kajina gilgiparang aro uamangni ripengrang baksa inditan cha'rim-ringrimaha je, manderang uko, "Cha'betbonggipa mande aro draka bitchiko ringrakkipa, ine matnangpilaha. (Lk. 7:34.) Uni ripengrangni tangka koros ka'e uko soka chakani-koba ua jechakjachim.

Indiba Jisu an'chingni tangkako sakgipinrangko dakchakna aro ka'sae on'anirangko

on'china rongtalen skiaha. An'tango tangka dongjaode ka'sachakgipa Samaria, sinasieng-gipa songregipako dakchakna aro sanani paisako on'na man'jawachim. Uandakeba a'glsiako hajalni hajal okkrienggiparangko alduna aro nok jam grigiparangna nokrangko rikna aro uamangna dakchakna tangka dongjaode, iarangko dakna man'jawachim.

Gam gnangani namgija ong'ja. Indiba a'gilsako bang'bea kangal cholgrirangdongengon, bang'gija man'e cha'giparang an'tangtangni gamrangko jakkalgija, chimonge donania, namja. Kristianrang a'gilsakni pilak mande-rangan jedakode kraa bakrangko man'pana man'gen uamangna cholrangko dake on'na nanga.

Tangkana Simsakna Nanga :

Gam gnanggipana bang'a dakmajoani gnangine Jisu rongtale nika. Man'e cha'gipa pante, Jisuni sninggipa ong'na skahaoba amjahachim. Maina, uo tangka bang'beachim. (Mk. 10:17-22.) Uni gimin Jisuni, uni gamrangko pale an'tangko jarikchina ge'etako knaoa, uni agana niko dakna namnikjae ku'bososo dake re'angna nangaha. Ia man'e cha'gipa panteni re'angani ja'mano Jisu indake aganaha, "Man'e cha'giparangni Isolni songnoko napana bate bejini a'kolko utni re'an altubata." Mk.

10:23. Ia kataŕangko knagiparang, ia kata-rangna ka-dingna siknaba donga. Indiba ian ning-tubegipa chanchiani katarang ong'achim.

An'ching gam gnangbegipa manderang ong'genchimode pilakkon dakna ama ine chanchie gnangtango pangchake, donggenchim. Indake Isolni ka'saao aro patiano pangchakna nangnikjawachim. Gam gnanggipa ong'ahani gimin mamungnaba kenani dongjaha aro Isolo ka'dongna aro pangchake dongna nangjaha ine chanchigenchim.

Mitam manderang Isolkoba watna amja, aro gamkoba watna amja. Indiba iade ong'na amja ine Jisu aganaha, "Na'simang Isolni aro gamni nokol ong'na man'ja." Mt. 6:24. Apsan dake ua mikbokani giminba mikrakate aganaha, "pilak mikbokaoniko an'tangko rakibo, maina mandeni gam suakoba uni janggi uni gnangao dongja." Lk. 12:25. Gam gnang ao ka'donge goka ong'ani giminba Jisu man'e cha'gipa gokani gimin toe skianiko on'aha. Lk. 12:16-21. Ia man'e cha'gipa mandeni biterangko chimongna biap gri ong'pilahachim. uni gimin ua jamrangko rue dal-dalbate rikaha aro uno uni pilak mirangko aro gamrangko chimongtoke an'tangna aganaha "Nengtakbo, cha'bo ringbo, aro katchabo." Indiba ua walon ua siaha, aro uni gam una mamung

namgni ong'jaha, maina sia, uni pilak gamko uoniko ra'sektokahachim. Ian gamna an'chingni mikrakani ong'a.

Gam gnanggipa gamna agre gipinko chanchina amrongja. Indaken ua bang'a salon, Isolko janggilatsrange ka'tongtango Isolna biapko on'na man'ja, "Maina jeo nang'ni gam uno nang'ni ka'tongba ong'a." Mt. 6:21. Gam gnangenba name nokrik nokdake donganio ma'drango nama obostao rakianio aro kraa gita nama cha'a ringanio cha'e ringe janggi tanganio mamung namgijani gri. Mande gamseng aro tangkani gimin chanchikame an'tangni pilak bil aro somoi aro gisikko on'e man'dapdapna joton ka'aniosa namgijani donga

Tangka Chongmotgipa Gam ong'ja :

Chongmotgipa gamara maia ? Bang'bata manderangan tangka sona mi misi, aa chi, matchu mate, aro nokol chakolrangan uamangni chongmotgipa gamrang ong'a ine chanchia. Indiba Jisuni skianirang an'chingni chanchianirangoni dingtanga. Jisuni skiani gita chongmotgipa gamara agilsakni ong'ja, indiba salgisaknisa, Be'enni ong'ja, indiba gisiknisa. "Mande a'gilsak gimikkon man'oba an'tang janggiko gimaatode ua mai biteko man'piti ? Maina mande an'tang janggini pal ine maiko on'sregen ?" Mk. 8:36-37. Iano rongtalbee

skiani gitade mandeni janggisa chongmotgipa gam ong'a.

Isolni an'chingoniko dabiania, a'gilsakni gita man'e cha'ako ong'ja. Mandeni janggi uni gam gnanganio pangchakja. Maina, "Mandeni gam suakoba, uni janggi uni gnangao dongja." Chong'motgipa gam janggisa aro mandeni nama dakbewalrangsa ong'a. Uan gisikonisa ong'a Chong'motgipa gamko mande sona ba tangkachi bree ra'na man'ja, indiba, uan Isolni ka'sae on'anisa ong'a. Maina Jisu indake aganaha, "Na'simangni paa na'simangna songnokko on'na namnikaha." Lk. 12:32.

Ia janggini gamranga a'gilsakni gamrangna bate gamchatbata, aro an'chingni Gitel Jisu uakosa am'china aro man'china an'chingko ge'etaha. Indake Jisu Gitelni bi'aniko sningiparangna skion, "Chingni cha'na nangako da'alo chingna on'bo." ine skichengjaha. Indiba, "Nang'ni bimungko rongtala ine intokchima nang'ni songnok ong'bachina; Salgio maikai uandake a'aoba nang'ni namnika chu'sokchina." inesa skichengaha. Aroba, Jisu aganaha, "Indiba uni songnok aro toromko am'chengbo unon ia pilakkon (tangka, sona pilakkon) na'simangna on'dapgen." Mt. 6:7-13, 33.

Tangkako Gisik Gnange Jakkalna Nanga :

Niam Gitalo an'chingna mesokani gita, gamara Isolni on'gimin ong'a. Gamko name aro gisik gnange jakkalchina Isol an'chingna on'aha. Bebera'gijagipa Pamongni gimin toe aganania, Jisu uni gisik seng'e kam ka'ani-rangna uko mitelaha, indiba uni bebegijanina uko namnikjachim. Ua iako aganaha, "On'titini gimin bebegipa bang'ani giminba bebe ong'a aro on'titini gimin bebegijagipa bang'ani giminba bebe gri ong'a." Lk. 16:10. Uni gimin tangkako name aro gisik gnange jakkal-anina, Kristianni dakna nanggni ong'chong-mota.

An'ching tangka paisako jakkalanio, kak-ketsranggiparang ong'na nangchongmota. Jeru-salem torom noko tangka sregiparangko Jisu a'rikaha maina uamang kakketgiparang ong'-jachim. Torom nokna kajinako on'na man'na gita tangkarangko srena on'anichi aro boli-rangko on'na man'na gita paroarangko palanichi manderangko dakchakenga ine uamang agana-chim, indiba, bebeko aganode, olakina re'ba-gipa manderangoniko uamang pangnan togieng-achim, aro cha'bokengachim. Mk. 11:15-27. Jisuni skiani gita, an'ching pilakon bebegipa-rang ong'na nanga; kajina on'anio, ba nanga-nirangko on'pilanirango kakket ong'srangna nangchongmota.

Minggipin namjabegipa manderangni dakbewalania, ku'mitu ra'ani ong'a. Kristian ku; mituko on'a aro ku'mituko ra'na nangja. Ku'mitu on'ania maibako kragija dake man'anina ong'a. Ku'mitu ra'ania, gipinko onia dake cha'bokani ong'skaa

Kam ka'giparang kraa gita kam doani ong-jaode, kragija ku'mitu on'anirangchi kam doatoko man'na joton ka na nangja Apsan dake kamni nokgiparangba, kragipa kam ka'giparangko kraa gita kam doatna nanga Ku'mitu on'aba, aro ku'mitu ra'aba, joa kala gitan an chingni a'songo namjabegipa dakbewal ong'enga. Uni gimin ia pilakrangko gimaatna an'ching bang'a kamrangko ka'na nangengpiti.

Jangka Jakkalanio Jaksramgipa Ong'na Nanga :

Paul Ephesusni dilgiparangko wate re-angnasion, Jisuni katarangko gisik ra'ate uamangna aganaha, "Manana bate ong'an kusi ong'batani ong'a." Wat. 21:35. Ia Jisuni katoko Nama Katarango janapjaha, indiba tangkako jakkalanio jaksramgiparang ong'china ua an'chingna skiaha.

Salsao Jisu tangka donchakanichi mikkangchake tangka donchakanio manderangni on'anirangko name niengachim. Ua saksa kangal segrini uona re'bae paisa pelgniko on'ako

nikaha. Haida, uan komibatsranggipa on'ani ong'enggenchimkon. Man'e cha'giparang. bang'bea tangkarangko manderang nikchina on'aha. Indiba, Jisu ia kangal segrikosa, mitele aganskaaha, "Beben, anga na-simangna agana, tangka donchakanio pilak dongiparangna bate ia kangal segrian bang'bate donaha. Maina, pilakan an'tangtangni agitchaaniko donaha, indiba ua an'tangni chu'ongijaoniko, uni pilakkon, chongmotan, uni pilak janggi tanganiko donaha." Mk. 12: 43-44.

Jisu an'tangni sninggiparangna skiaha je, uamangni pilak dakchakani kamrang ka'saani gisikchisa ong'na nanga. Ua aganaha, "Nango bi'gipana on'bo, aro nang'oniko ra'chakna sikgipana janggilatnabe." Mt. 5:42.

Manderang gisik namjaoba an'tangtangni dedrangnade namako on'a ine Jisu nikaha. Dedrangna indake namako on'aniko Jisu namnikpaaha aro indaken gipinrangnaba dakna nanga ine ua uiataha. Oe, Jisuni a'brio skianirang gita an'ching dakna manjanaba donga; aro re'bagipa sakantinade dakchakaniko on'a man'janaba donga, indiba an'ching uamangna on'atna man'jaoba saie, manenge aro chonniike watatna nangja. Iako dakna Kristianni bewal ong'ja.

An'ching ka'sae on'anirango man'pilna ka'donge on'na nangja. Changsao saksa man'e cha'gipa mande Jisuko cha'na okamaha. Cha'man ringmanani ja'mano, Jisu nokgipachi an'pile aganaha, changgipino cha'na okamtaiode, uko aro ia man'e cha'gipa noksulrangkosan okamaigija, chol gri bilgri, kora, aro kanarangkoba okambo. Ia agananina nokgipa namen dildil ong'pilahachim. Indiba, iasa chongmotgipa ona'ni ong'na nanga. Angchingna bate kangalbatgiparangna aro rasong gribatgiparangna man'pilanina ka'dongsogija on'anirangko dakna nanga.

Mondolini kamrangna aro pilak gipin nama kamrangna nanganirango Kristianrangjaksrame on'rongpana nanga. Paul patoko dongmitingo Phillipi Mondolini on'anirangko man'soe, mitelbeaha. Apsan dake Makedonia Mondolikoba Paul mitelaha. Maina, Jeruselemo kangalgipa jongadarangko dakchakna uamang jaksrame on'ahachim. Uamangni kamchin Kristian ka'saa aro Kristian bewal donga ine mesokachim. Uamang Jisuni chongmot ja'rikgiparang ong'achim; maina, Jisu an'tangan kamchi dake mesokahachim. "Jisu Kristoni kangal ong'achi, na'simang maikai gam gnanggiparang ong'gen; ua gam gnangoba na'simangni gimin kangal ong'aha." II Kor. 8:9. Mande an'tango pilak gnangkode on'nade man'ja, aro indake on'na nangaba ong'ja, Indiba, ama

gribatgiparangna man·pilanina ka·dongsogija
kusi ong'e jaksrame on'na nanga.

On'ani gimin mande jekoba chanchibo,
indiba, jaksrame on'ania pilaknan kraa. Ka-
sae aro kusi ong'e on'ani dongjaode gamchat-
ani dongja, Isol katchae on'gipana ka'saa,
maina ua an'tangan pilak nanganirangko an'-
chingna on'manaha. Indaken, an'ching gipin-
rangna on'skana nanga. Unon Isolni ka'saa
aro patiani an'chingna ong'baskagen.

Isolni an'chingna patigiminrangko chan-
chion, aro agansokpilgija ka'saako mesokna
depante Jisuko a'gilsakna on'e chus'okatako
chanchion, an'ching jaksrame on'gjia dongna
man'chongmotjawa. Je Mondolirango Kris-
tianrang, Mondolini kamrangna jaksrame on'ani
gnang, Isolni kamna chu'onggijani dongja.

MATCHOTATANI

Ia ki-tapo kan·dikbee, songsulna Ka·sana nanganini·gimin, aromaikai Kristianrang janggi tangna nanga iani gimin talatna chinga joton ka·aha. Kristian janggi tangani gimin aro songsulna ka·sana nangani gimin iano sebagi-minrangko poraie nie, poraigipa sakanti antangtangni bilgrianirangko aro chu·sokgijani-rangko nikbatengnaba donga. Iano an·chingna mesokgimin dakgnirangko, chu·sokatna amgi-jani gita an·ching niknaba donga. Indiba Kristian janggi tanganio dakgnirang iarangan ong·chongmota. An·ching Paul gitan agan-pana ga·akaia, “Je namako ska uko anga dakja, indiba je namgijako sikja ukon anga dak-ronga.” Rom 7:19. Uni gimin an·ching ia minggitam mesokanirangko gisik ra·ode nama.

Skanggipao an·chingni gisik ra·na nangania, Gitel Jisu Kristoni siachi pilak papni bilko amaha. Indake uni siachi papni bilko ame, ua a·gilsakni jokatkipa ong·aha. “An·ching papi ong·engon, Kristo an·chingna sichakaha”. Rom. 5:8:. Da·o an·ching uno bebera·e Isol baksa nangrime janggi tange gisikni tom·toma-niko man·an baksa papni nokol ong·jaha. Indake sakantian Kristoo gital janggi tangani-rangna a·bachenggiparang ong·aha.

Gnigipa gisik ra'na nangania, Jisu Kristoan a'gilsako chu'sokgipa janggi tanganiko tange mesokangaha. Ua, "rongtalgipa, namgija gri, marang gri, paprangoni dingtangtgimin," ong'achim. Uni gimin an'ching Jisuchiko nie, uo bebera'e janggi tangna nanga. Indake janggi tangna a'bachengon, uni janggitanganichi ra'bianiko aro ugita janggi tangna bilko salsaoni salsaona man'gen.

Gitamgipa an'chingni gisik ra'na nangania, Kristo siaoni chakatpilaha aro da'o a'gilsako dongenga. An'ching Kristianrang ong'ahaon, an'ching an'tangtangari janggi tanggiparang ong'jaha indiba Kristoni bilchi janggi tanggiparang ong'aha. Indake an'ching sakan'tiba Paul gita aganpana man'gen, "angade tanggipa ong'ja, Kristosa ango tangenga." Gal 2:20. Indake an'ching aganpana man'ahaon, Kristian janggi tangani an'chingna jrimbegipa bal ong'jawaha, indiba katchaani janggi tangani ong'skaginok. Unon Songsulna ka'sae janggi tangani an'chingni ku'chilo katasan ong'a'jawa, indiba, an'ching salantio noksul songsulna ka'sabebbee janggi tangna a'bachenggen. Indide, Kristian janggi tangania, songsulna an'tangna gita ka'sae janggi tanganian ong'a.

Printed at Lakshmi Printing Press, Gauhati